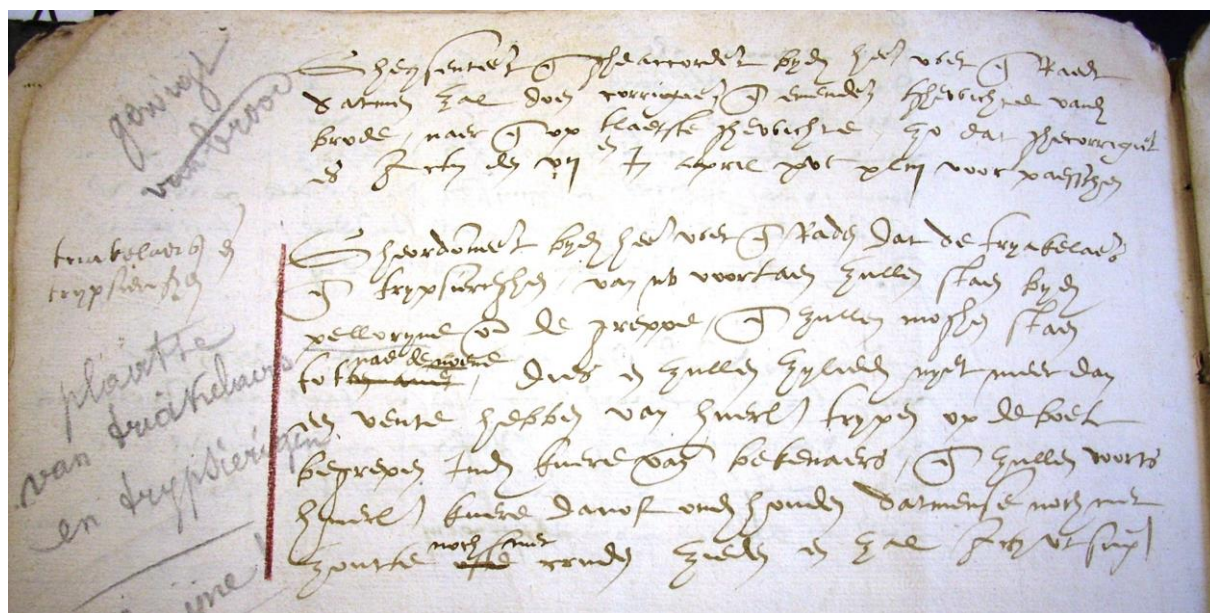

Jaar 1544

19 maart 1544 – Messagier – SAP 467 – Folio 36

Gheordonnert byden bailliu, scepenen ende keurheers dat **Jacob Frans**, messagier van nu voortan nyet meer thebben zal als hy alleene by de wet vut ghesonden werdt inde affairen vander stede dan xvi schele parisis -
Anders als hy met yemandt anders vutgaen zal zo zal hy hebben naer zyn laetste ordonnancie te weetenen binnen lande xx schele ende buuten landt xxiiij – 24 - schel parisis sdaechs
Actum den **xviiiij in maerte** xvc xliij

7 april 1544 - Gewicht van brood – SAP 467 – Folio 36

Gheconsentert ende gheaccordeert byden heeren wet ende raden datmen zal doen corrigacie ende emende ghewichte vanden brode naer ende op tlaetste ghewichte zo dat ghecorrigeert es –
Actum den **vijste in april** xvc xliij voor paesschen

Pellorine en trypen markt - Resolutien A nr 467 – blad 36 v

Gheordonneert by den heere, wet ende raeden, dat de tryackelaars ende trypsierighen sullen staen by **de pellorine**¹ over de greppe,

¹ **Pellorine = pellerijn = WNT: PELLERIJN**¹

Modern lemma: pellerijn, pellerijn

znw. onz., mv. -en. *Mnl. pellerijn, pillorijn, pellerijn*. Van *ofr. pellorin, pilorin*; van *mlat. pellerinum*, naast *mlat. pillorium, pellarium, pellaricum* enz., waarvan *ofr. pelli, pilori, fr. pilori, eng. pillory*. Het woord komt bij ons inzonderheid in Vlaanderen en Brabant voor (elders spreekt men van *kaak* en *schandpaal*), in verschillende vormen: *pellerijn, pelderijn, pellarijn, pilorijn* enz., ook in den in lateren tijd uit het *fr.* ontleenden vorm *pilori*. De oorsprong van de benaming is niet met zekerheid bekend. Samenhang met *lat. pîla* en *pîlâre*,

ende sullen moghen staen tot naer de noene
dies en zullen zylieden nyet meer dan eene vente hebben van heurlieden trypen,
op de boete begrepen in de keure van de bekenalers
ende zullen voorts heurlieden keure danoff onderhouden dat men se noch met zoude noch met
cruden zieden zal.

7 april 1544 – SAP 467 - Folio 36

Het magistraat van Poperinge aggreerde ---
al 't guendt dat die ghedeputeerde van de wet ghebesoingiert ende hemlieden gheadjoingiert
hebben **metter ghemene draperie van Ypere, Ryssle, Armentiers ende andere** jeghens
der natie van Spaengen angaende 't laken van de wulle ende den baelzacx.
Ende hebben voorts gheordonneert ende gheconsenteert dat men voort procederen zal met die
van Ypre ter executie van de sentencie interlocutoire ghegheven by den hoghen raedt te
Meghelen tusschen de voorseide van Spaengen ende de ghemene draperie van Vlaenderen.

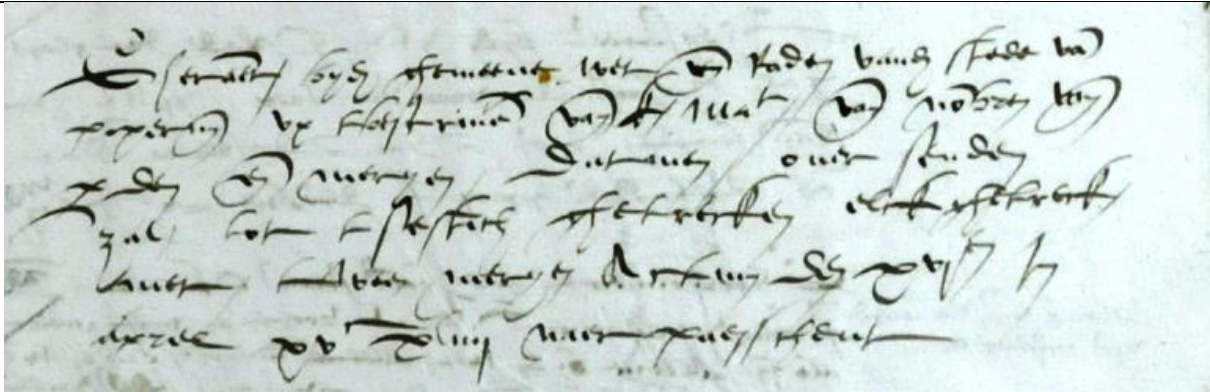
*Blijkbaar was er voor de Raad van Mechelen een groot proces gaande rond de
overeenkomsten tussen Spanje en de Nederlanden rond de verkoop van wol en de verkoop van*

pilaar, is wegens de vormen met *pill-* en *pell-* onwaarschijnlijk. Daarentegen wijzen *mlat.*
spilorum, gasconsch *espilori* en provençaalsch *espitlori*, naast *ofr. pilori*, op verwantschap
met catalaansch *espitllera*, klein venster, kijkgat, dat bij *lat. specularium* kan behooren.
Wellicht is dus de benaming ontleend aan het gat waardoor de te pronk gestelde misdadiger
het hoofd moest steken.

+↔ Zeker strafwerktuig bij de oude rechtspleging. Een houten gestel, bestaande uit twee
beweegbare stukken, welke te zamen gevoegd gaten openlieten, waardoor het hoofd en de
handen van den misdadiger heenkamen, die op deze wijze op een pilaar of voetstuk te pronk
gesteld en aan de spot en belediging van het volk werd prijsgegeven; ook in anderen vorm:
een schandpaal of stang aan den muur waaraan de gestrafte persoon met ringen om hals en
polsen of voeten werd vastgemaakt. Bij uitbreiding wordt ook de pilaar of het steenen
voetstuk waarop de tepronkstelling plaats heeft *pellerijn* genoemd.

het geprepareerde laken. Poperinge beslist hier om – samen met Ieper – voort te procederen tot er een besluit genomen wordt.

16 april 1544 – Getrokken voor zijne majesteit - Resoluties A – SAP 467

Gheraemt byden ghemeene wet ende raden vande stadt van Poperinghe up t soestrinne vande majesteit van de nombre van lieden ende meryen dat men over senden zal **tot tsestich ghetrecken** elck ghetreck met twee meryen
Actum den xvide in april xvc xliiij naer paesschen

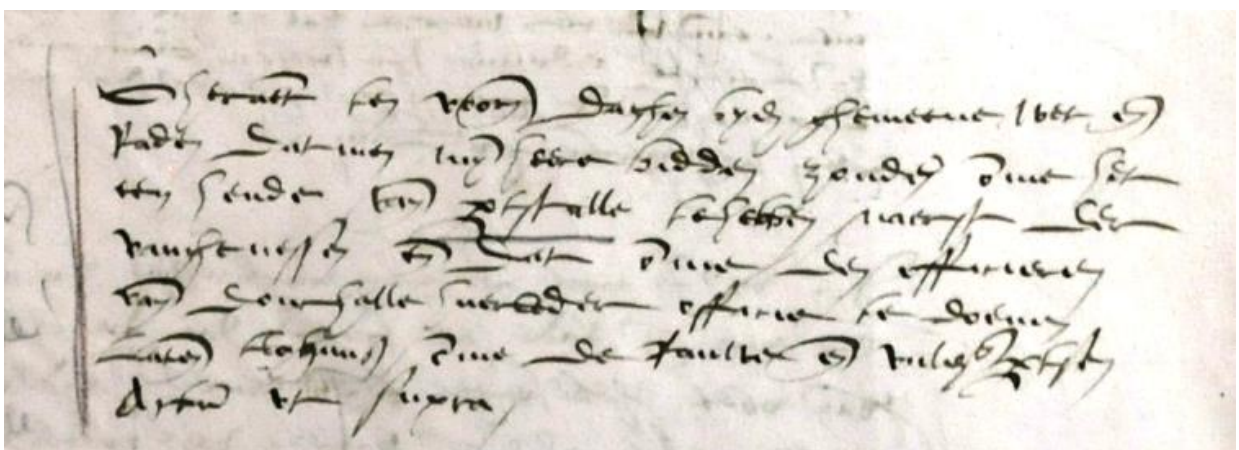
Hier uit kunnen we opmaken dat Poperinge 60 span paarden met de nodige mannen aan de 'majesteit' in dit geval – Karel V – dient te sturen.

De oorlog tussen Frans I en Karel V bleef immers voortduren en daarbij werd door de Fransen zowel Therouanne, Lillers, Cales, Boulogne en Montreuil aangevallen. Overal bleef er ongerustheid en had men ellende.

In juni 1544 trok Keizer Karel met een groot leger naar de Champagnestreek om zo naar Parijs door te stoten.

Hendrik VIII van Engeland trok de **15de juli naar Cales**. Vandaar ging hij Boulogne en Montereuil belegeren.

Ook Poperinge moest dus zijn 'steentje' of liever zijn 'gespannen' ter hulp leveren.

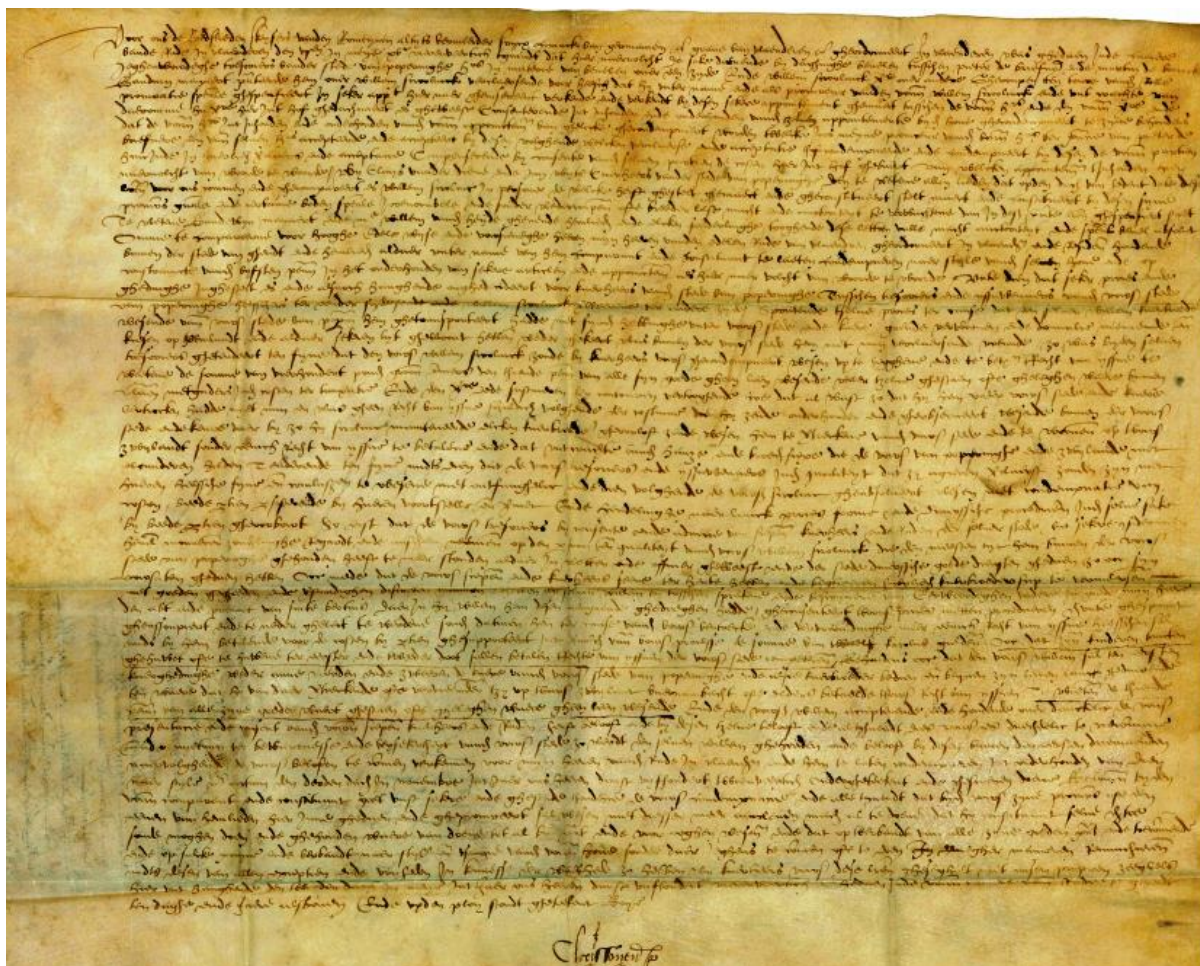
Gheraemt ten voornoemde daghen byde ghemeene wet ende raden dat men mijn heere bidden zoude omme het een hende van de peerdestalle te hebben naerst der vanghenesse ende dat omme de officieren van de douchalle huerliedder officie te dienen - laetene staekende omme de rauwe ende vulle peerdestal

Actum ut supra

In Poperinge zelf, wilt men de 'heer bidden' of de abt vragen, om het einde van de paardenstallen te laten beginnen naast de gevangenis – en dit om de officieren van de Doukhalle of lakenhalle – hun dienst te laten doen. Blijkbaar was het bestaande - rauwe en vuile - paardenstal te kort bij de halle gelegen en stoorde dit onze halle-officiieren.

6 Mei 1544 - Willem Schrolinck vertrekt naar het Zwijnland en keert terug – SAP A38

Willem Scroolinck – keurbroeder van Poperinge - vertrekt uit de stad en gaat enkele jaren op het Zwijnland wonen; een heerlijkheid net naast de stad. Hij keert even later terug naar Poperinge. De ontvanger betreft hem om issuwegeld te betalen daar hij zijn keure had verloren met te gaan wonen op het Zwijnland. Schrolinck gaat in beroep bij de Raad van Vlaanderen en er wordt een bijzonder besluit genomen. Daarnaast geeft dit document een goed beeld van de regeling die rond het 'yssuwerecht' te Poperinge bestond.

Voor ons – de raedslieden skeyesers vanden Romeynen, altyts vermeerder srijcx – coninck van Germanien, Grave van Vlaenderen - gheordonneert in Vlaenderen – Was ghedaen in de camere van den Rade in Vlaenderen – **den vjde in meye xvc viernenvertich** – tghuendt dat hier naervolcht – de sake dienende by daghinghe – bevelen tusschen **Pieter de Briefvere ende Martin Bouncken** – jeghenwoordighe tresoriers vander stede van Poperinghe – heeschers in noitene van bevelen – over een zyde

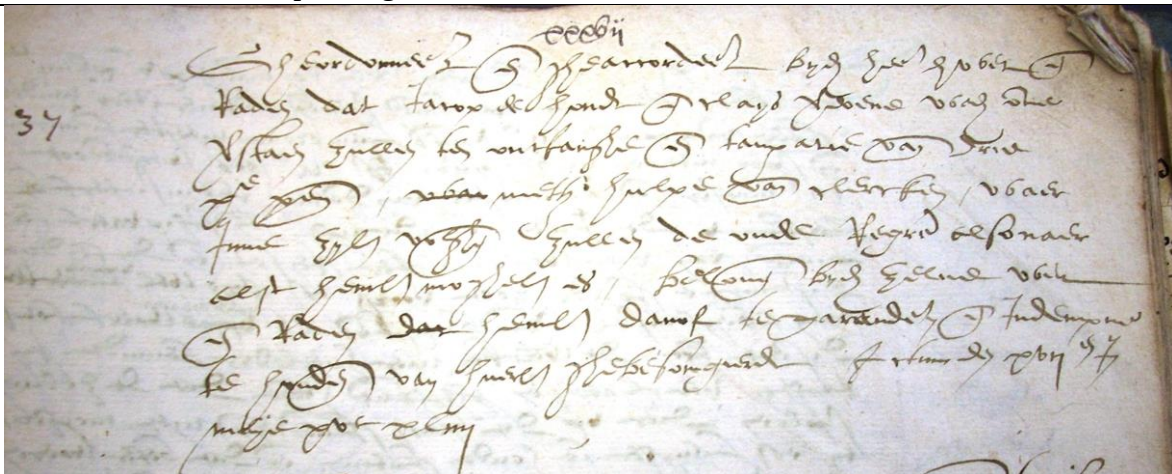
Ende **Willem Scroolinck** – verweerder – over andere
Gheroupen ter toere van de rolle – **Boudewyn Manaert** – presenteerde hem over Willem Scroolinck –
verclaersende voor heesch dat hy vuter name ende als procureur vanden voornoemde Willem Scroolinck ende vut crachte van procuratie speciale ghespecifieert in seker appostille hiernaer gheinsereert – verkende ende bekende by desen – sekere appointenmente by de hove ghecondempneert te zyne –
behoudens daeromme hy verweerder hier int hof ghedachvaert es gheweest –
consenterende int inhouden ende onderhouden vanden zelven appointenmente by den hove ghecondempneert te zyne – behoudensdat den voornoemde heescher int houden ende onderhouden vanden voornoemde appointenmente vanghelickeghecondempneert worde –
twelck **Joos Meyne** – **procureur** van de voornoemde heeschers ter presentie van Pieter de Briefvere, een vande selve heeschers - accdepteerde ende accepteert by desen volghende –
welcke verclaersse ende acceptatie thof condempneerde ende condempneert by desen –
de voornoemde partijen hier inde in huerlieden verclaes ende acceptatie –
condempnerende by consente vande selve partijen – de costen hier int hof ghebuert – van welcken appointenmente t'inhouden hier naer volcht van woorde tewoorde:

Wy, **Clays vander Doene ende Jan Wyts** – cuerheers vander stede van Poperinghe –
doen te wetene allen lieden – dat op den dach van hedent – dater deser letteren –
voor ons commen ende ghecompareert es Willem Scroolinc in persone –
de welcke heeft ghestelt – ghemaect ende gheconstitueert – stelt, maect ende constitueert by desen –
syne procureur generael ende notoire bode speciale irrevocable ende sonder wederroupen ofte breeder last – macht ende auctoriteyt te verwachtene dan in dese presente letteren ghespecifieert staet –
te weten **Boudewyn Manaert ende meester Willem Vanderheyde** – ghevende hemlieden ende elcken sonderlinghe – tooghende dese letteren – volle macht – auctoriteyt ende speciale bevel absolut omme te compareren voor hoghe, edele, wyse ende voorzieneghe heeren, myn heeren van den edelen Rade van Vlaenderen – gheordonneert in Vlaenderen enede residentie houdende binnen de stede van Ghendt ende hemlieden aldaer vuter name van hem comparant ende constituant te laeten condempneren naer style vanden selven hove ende op constrainte van den vyfsten penning in eht onderhouden van sekere articlen ende appointenmente als hier naer volght – van woorde te worode –
Vuten dien dat seker proces ende ghedinghe inghestelt es ende alsnoch hanghende onghedecideert voor kuerheers vande stede van Poperinghe tusschen tresoriers ende yssuvenaers van de voornoemde stede van Poperinghe , heesschers ter eender syde ende Willem Scroolinck, verweerder ter andere zyde –
spruitende tselve proces ter cause dat den selven Willem – kuerbroeder wesende van de voornoemde stede van Poperinghe – hem ghetransporteert hadde met synen hebbinghe vuter voorseide stede ende kuere – gaende wonen ende domicilie neemende ende kiezen op Zwinlandt ende aldaer sekeren tyt ghewoont hebbende – weder ghekeert was binnen de voorseide stede – hem niet min verclaersende vremde – zo was byden selve tresoriers ghetendeert – ten fyne dat den voorseide Willem Scroolinck zoude by kuerheers voorseit ghecondempneert wesen up te legghene ende te betaelen trecht van yssuwe –
te weetene de somme van vierhondert ponden grooten – emmers den thiende penningh van alle syn goede – gheen leen wesende – waer tzelve ghestaen ofte gheleghen waere binnen Vlaenderen –
metgaders in de costen ter tauxatie

ende den verweerder dede seismen ter contrarien – verhooghede hoe dat al wast zo dat hy hem vut voorseide stede ende kuere betrocken hadde – niet min en was gheen recht van yssuwe sculdich volghende de costume die hy zeide onderhouden ende gheobserveert wesende binnen de voorseide stede ende kuere –
daer by hy Scroolinc mainteneerde elcken kuerbroeder gheoorloft zoude wesen, hem te vertrecken vanden voorseide stede ende te wonen op tvoorseide Zwylant –
sonder eenech recht van yssuwe te betalene
ende dat vut crachte vande hanze ende broederscepe die de voorseide van Poperinghe ende Zwylant met elcanderen hilden –
tenderen ten fyne midts dien dat de voorseide tresoriers ende yssuwenaers inden qualiteyt dat zy agieren – verclaerst zouden zyn met huerlieden heescher, fyne ende conclusien te wesen niet ontfanghelic –
ende dienvolghende de voorseide Scroolinc gheabsolveert wesen met condempnatie van costen –
beede partijen persisterden by hueren voorstelle ende vermeten ende handelinghe naer lanck proces – forme ende diverssche proceduren inde selve sake –
by beede partijen gheoorboirt –
so est dat de voorseide tresoriers by consente ende advieze van scepen, kuerheers ende raden der selver stede – vut sekere redenen hemlieden mouverende – zonderlinghe regaert ende anschau neemende op den persoon ende qualiteyt vanden voornoemde Willem Scroolinck die den meesten tyt hem binnen de voorseide stede van Poperinghe ghehouden heeft –
te meer stonden aldaer in wetten ende officien gheweest ende de stede diverssche goede diensten ghedaen –
soo ooc syn voorsaten ghedaen hebben –
ooc mede dat de voorseide scepen ende kuerheers seere ter beste hebben ende beheeren huerlieden kuerbroederscip te vermeersen met goeden, gheghoeden ende verstandighen discreten mannen –
hebben den selven Willem by tusschenspreken ende besoyne van den eerweerdighen in Gode – mynheere den abt ende prelaet van Sinte Bertins daer in hy Willem hem desen aengaende ghedreghen ahdde – gheconcenteert thoofproces metten procedueren daer vute ghespruit –
gheassonneert ende te neder gheleit te werdene – sonde dat men hem ter cause van de voroseide vertrecke ende vervreemdinghe meer eenich recht van yssuwe heessen sal –
midtsby hem betalende voor de costen by partijen ghesupporteert vut vervolch van de voorseide processe – de somme van twaelf karolus ghulden –
ooc dat zyn kinderen buuten ghehuwet ofte te huwene ter eersten ende tweeden doot zullen betalen trecht van yssuen der voroseide stede competerende –
behoudens ooc dat den voorseide Willem sal ten eersten kuerghedinghe wederomme werden ende zweeren de kuere vanden voorseide stede van Poperinghe ende alsoe kuerbroeder bedienb ende blyven zyn leven lanc gheduerende –
tenwaere dat hy van dare vertreckende ofte vervreemdende – tzy op tvoorseide Zwylant, Vuereambacht ofte elders - betaelde tvoorseide rechte van yssuwe – wetende de thiende penninck van alle zyn goede – waert ghestaen ofte gheleghen waere –
geen loon wesende – ende den voorseide Willem accepterende ende houdende overdunckende de voorseide presenatie ende consent vanden voornoemde scepen, kuerheers ende raden – heeft beloofd ende by desen tzelve beloofd ende al tghuendt daer voorseit es – dierghelic te vercommen ende nyet min ter bewaerenesse ende versekertheyt van de voorseide stede –

zo werdt den selven Willem ghehouden ende beloofd by desen binnen de eerste drie maenden naervolghende – de voorseide beloften te commen verkennen voor myn heeren vande Rade in Vlaenderen ende hem te laten condempneren int onderhouden van dien naer style -
 Actum den derden dach in novembre int jaer ons heeren duust vyfhondert tweeveertich –
 Ondergheteekent ende ghesreven Doene
 Belovende byden voornoemde comparant ende constituent goet - vast – seker ende ghestade te houden de voorseide condempnatie ende alle tguendt dat byde voorseide zyne procureur ofte den eenen van hemlieden – hierinne gheuen ende ghepromiveert sal wesen met diesser meer aencleven mach –
 Al te doene dat hy constituent selve dartoe soude moghen doen ende ghehouden waere was doene tot al by present ende voor ooghen wesende ende dat op 't verbandt van alle zyn goeden, present ende toecommende –
 Ende op sulcke payne ende verbandt naer stuytle ende usancie vanden voornoemde hove – sonder daerjehens te commen ofte te doen in eeneghe manieren –
 renunchierende mids desen van allen exceptien ende vryheden –
 in kennesse der waerhede – hebben wy kuerheers voorseit dese letteren ghezeghelt met onsen propren zeghels –
 den tweeden dach van meye int jaer ons heeren duust vyfhondert vierenveertich –
 ghedaen in de voornoemde camere van de rade in Vlaenderen – ten daghe ende jaere als boven ene up den ploy stond ghetekent Roye

17 mei 1544 – Tiende penning - SAP 467 - Folio 37

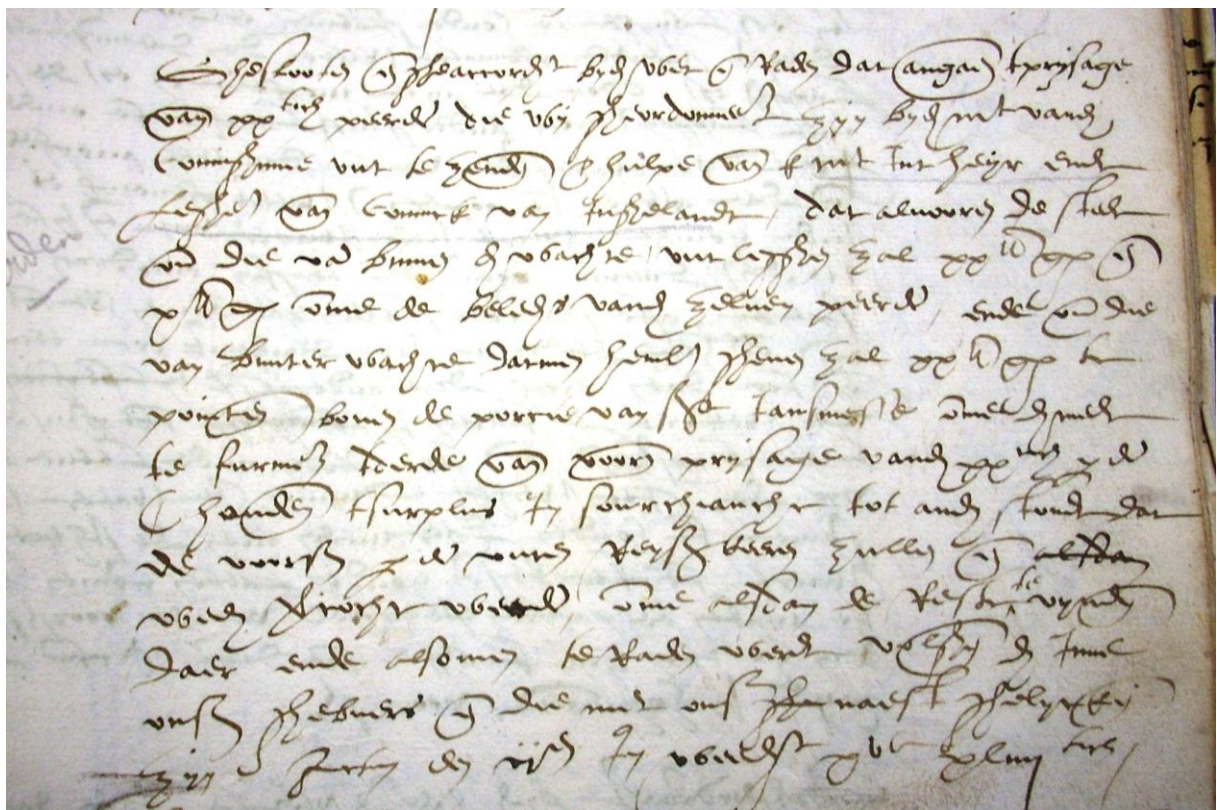
Gheordonneert ende gheaccordeert byden heere, den wet ende raden dat **Jacop Dehond** ende **Clays Verbene** waeromme verstaen zullen ten ontfanghe ende tauxacie van de drie **10de penning** metten hulp van de clercken waerinne zylieden volghen zullen de oude register also naer alst hemlieden moghelic is –
 belovende byden zelve wet ende raden hemlieden danof te garranderen ende indempcie te houden van heurlieden ghebesoingeerde – actum de xvij de in meye xvc xliiij

Naast de 'paardengetrokken' dienen de Poperingenaars ook een centje – de tiende penning – aan de oorlogen van Karel V bij te dragen – zowel de oorlog tegen Frankrijk als deze tegen de Ottomanen. De geallieerde koning van Engeland –

Hendrik – krijgt 20 paardenspannen van Poperinge om zijn leger te helpen verplaatsen.

Paarden – 6 juli 1544 - Folio 37

Gheslooten ende gheaccordeert by den wet ende raden
dat angaende tprysage van de xxtich – 20 - peerden
die wy gheordonneer t zyn byden majesteit vande coninghinne
vut te zenden ende hulpe van hare majesteit int **heyr ende legheer vande coninck van
Inghelandt**,
dat alvooren de stede an die van binnen de wachte,
vutlegghen zal xx pond grooten ende x pond grooten omme de beleeds vanden zelven
peerden,
ende om die van buuten de wachte datmen hemlieden gheven zal xx pond grooten te pointen
boven de porcie van Sint Jansmesse
omme hemlieden te furnieren tiende van de voornoemde prysaige vande xx-tich peerden –
houdende tsurplus in souchanche² tot ander stond
dat de voorseyde peerden vuten reyse keeren zullen
ende weder vercocht werden
omme als dan de reste te vynden daer ende alsomme te raden werd – volghende daerinne onse
ghebeurs ende die met ons naest ghelycken zyn
Actum de vi-den in weedemaent xvc xliiij tich

² Sourchange = WNT = SURCHEEREN —, bedr. zw. ww.

↪ Vervorming van fr. *surseoir*. Opschorten, uitstellen, surséance verleenen van —

Insghelicx gheordonneert **dat alle de personen winckel houdende** ende vercoopende eenighe waeren - suvuert de nyewe imposte - dat zy alle weke an gheven zullen by gheschrifte inden handen van de ontfanghers van diere - hoe vele zylieden van die weke ontfanghen hebben onder haerlieden hanteken – actum ut supra

12 juli 1544 – **De schipvaart** – Resoluties A – SAP 467 - folio 37 verso

Den xde, xide ende xijde daghen van de hoymaent xvc xliiijich zo hebben by laste van baillu, schepen ende kuerheers vander stede van Poperinghe

Meester Anthoon Lambrout, meestertimmerman ende speymeester van Brugghen

Ende **meester Joos Vitsebroot**, meester matster ende speymeester van Damme

ghevisiteert de speyen, overdraeghen ende schipvaart ter presentie van vier wetten,

telcker reysen ende datter drie distincte stonden, zoot voorseyt es,

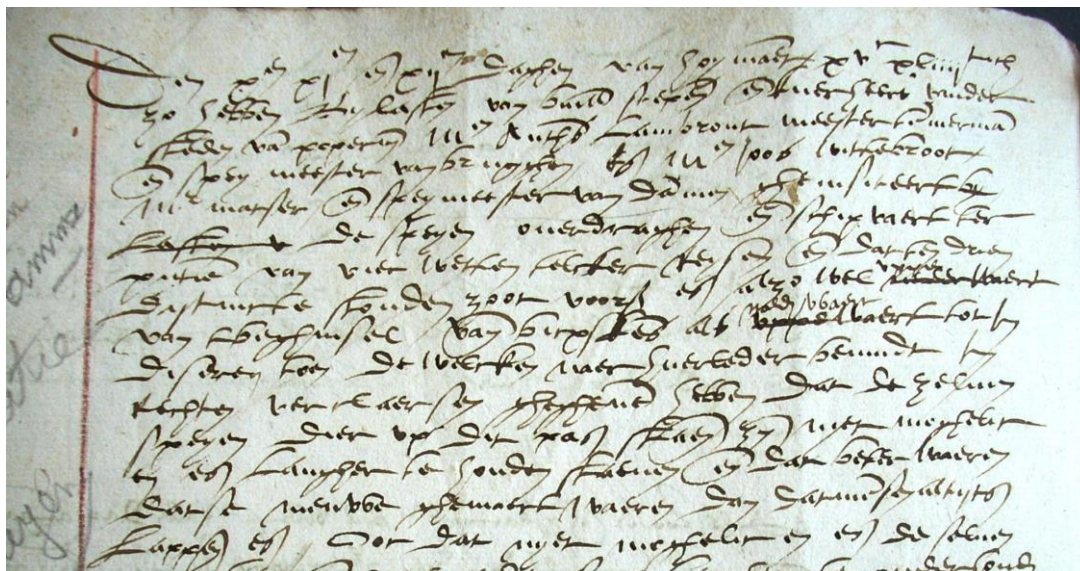
also opperwaers van tbehinsel van de bicxken als neerwaert tot in dIseren toe

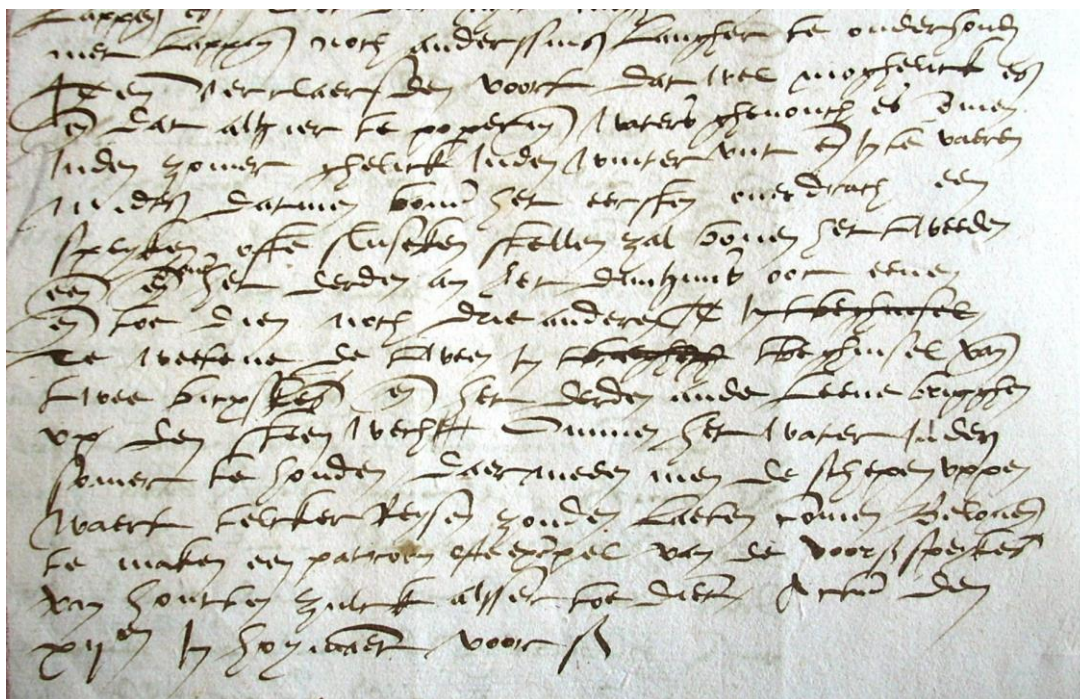
de welcken naer huerlieder bevvdnt in trechten verclaersen ghegheven hebben dat de zelve

speyen dier op dat xas staen, zy nyet moghelic en es langher te houden staende ende dat beter

waeren dat se nieuwe ghemaect waeren, dan dat men se altijts lappende es, ooc dat nyet

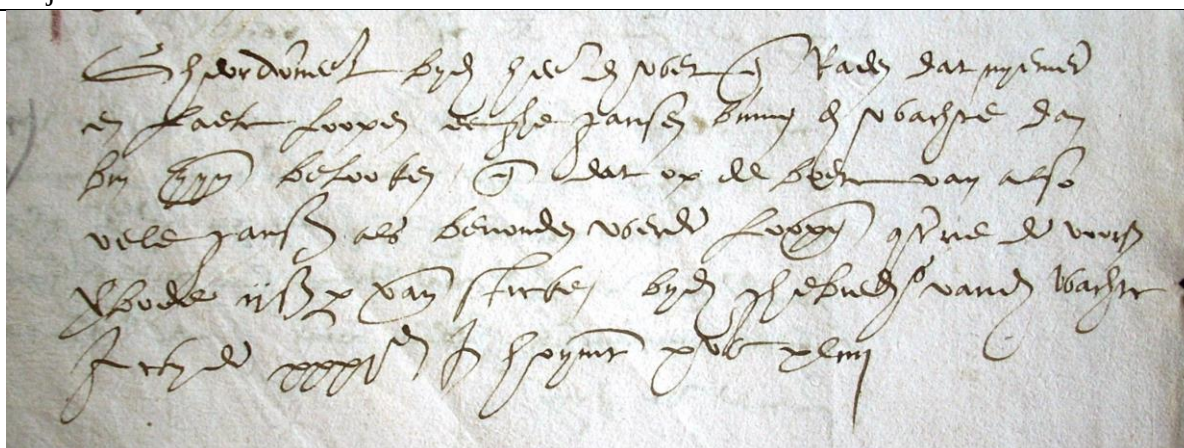
moghelic en es de selven

met lappen noch anderssins langher te onderhouden
 Tverder verclaersden voort dat wel moghelic is **dat alhier te Poperinghe water enough is**, - omme in den zomer ghelick inden winter, vut ende in te vaeren
 mets datmen boven het eersten overdrach een speyken ofte slusken stellen zal;
 boven het tweeden een
 ende boven het derden an het dunhuus ooc eenen
 ende toe dien noch drie andere te metsene - de twee in 't beginsel van de twee bicxkes ende
 het derden an de Leenebrugghe op den steenwegh
 omme het water inden somer te houden daer mede men de schepen uppen vaert telcker reysen
 zoude laeten commen
 Belovende te waken een patroon ofte exemple van de voorschreven speykes van houtten zulck
 alsser toedient,
 Actum den xijde in hoymaent voor paeschen

31 juli 1544 – Ganzen – Resoluties A – SAP 467

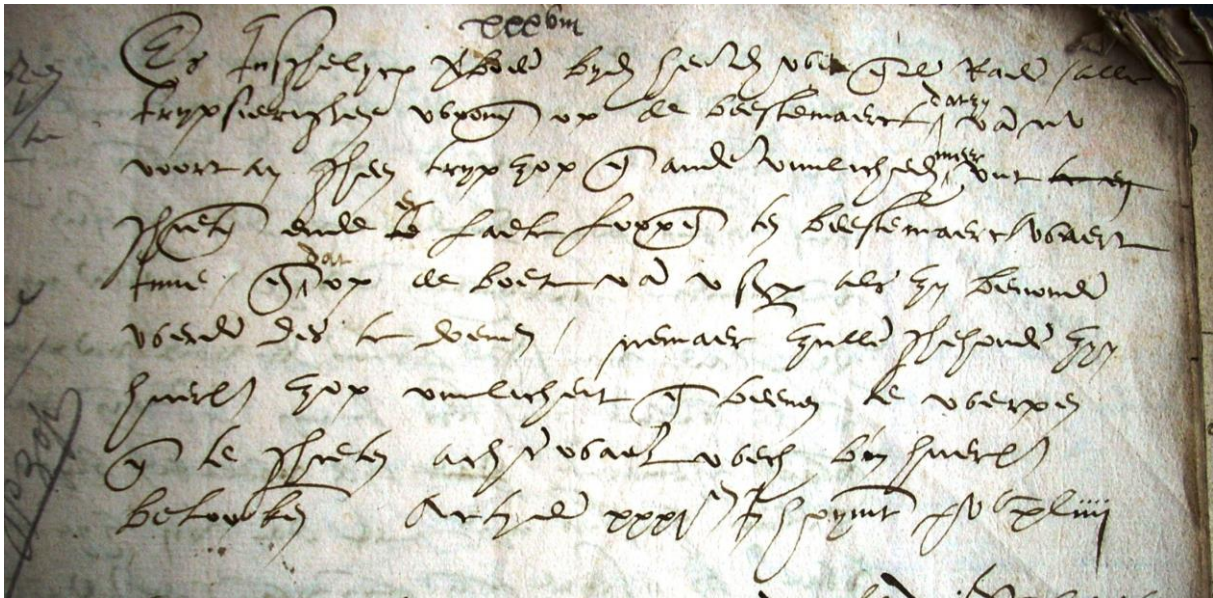

Gheordonneert byder heere, wet ende raden, dat nymant en laeten loopen eenighe gansen
 binnen de wachte van zijn belooken ende dat op de boete van also vele gansen als bevonden

waere loopende par rate de voorseyde verbode ij schele parisis van de sticke, byden ghebieder van de wachte
Actum den xxxi in hoymaent xvc xliiij

31 juli 1544 – **Trypzop op de Beestenmarkt** - Resoluties A – SAP 467

Es inschelycx verboden by de heere, wet ende de eraden,
alle trypsierighen, woonende op de Beestemaert,
dat zy van nu voortan gheen trypzop ende ander vulichede meer vut ghieten ende laeten
loopen te Beestemaerktwaert inne,
ende dat op de boete van v – 5 - schelle parisis
als zij bevonden wesen des te doenen,
nemaere zullen ghehouden zyn huerlieden zop, vulicheyt ende beenen te werpen ende te
ghieten achterwaers wech van huerlieden belooken
Actum xxxi in de hoymaent xvc xliiij

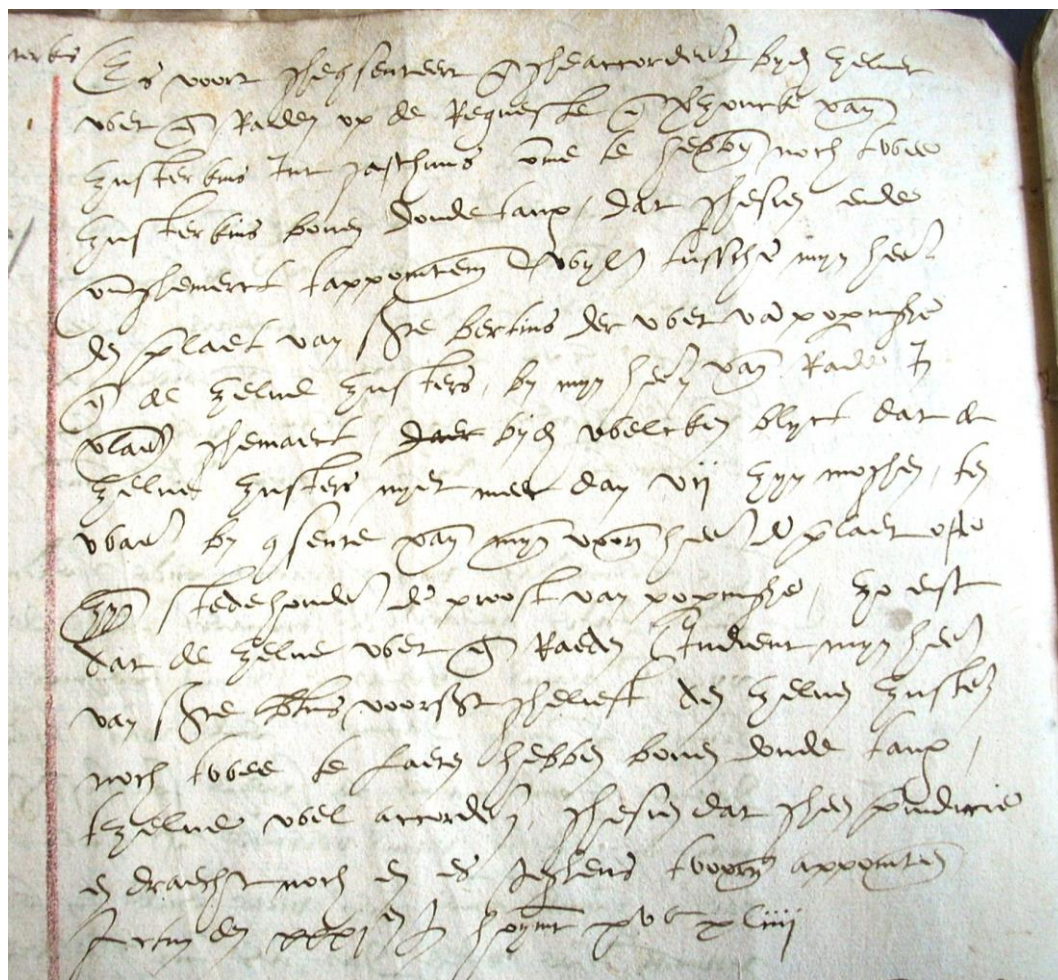

31 juli 1544 – **De schipvaart** - Resoluties A – SAO 467 - folio 38

Ten zelve daeghe was gheraemt ende gheadviseert byden wet ende raden,
angaende **de schipvaart ende de speyen** achtervolghende vande visitatie van de
speymeesters van Brugghe ende van Damme
ende was tslot altooren dat men zoude maken een speye souffissant ende dichte naer den
heesch van de werke ende zulck als behouvelick wesen zoude omme jaers vute ende inne te
varen,
daermede prouvende hoe vele dat als int gheheele costen zoude dat men ooc eerste prouven
zoude zo't behooren zal oft nyet moghelic en es de wyde vande beke opwaers te ghecryghen
totter Garonde ofte daermede alsoo verre als de kuere van Poperinghe bestaet,
ghelyc die van ouden tyden gheweest heift,
in diepte ende wyde ende die middelen ghevonden hebbende, alsdan voort int zelve werck te
procederen, also men te raede wesen zal, ende proffytelic voor de stede bevonden werdt.

Op de 31ste van de hooimaand 1544, zenden de gasthuiszusters een verzoek tot het stedelijk magistraat om nog twee religeuzen te mogen aanvaarden boven de zeven waaruit hunne gemeente bestond en enkel mocht bestaan. Het magistraat stemt toe onder voorwaarde dat ook de prelaat van de Sint Bertensabdij zijn toestemming geeft.

Es voort gheconsenteert ende gheaccordeert byde zelve wet ende raden
op de requeste van de zusterkens in gasthuus
omme te hebben noch twee zusterkens boven doude taux,
dat ghesien ende vudghemerct t'appointen wylen tusschen mijn heere den prelaet van Ste.
Bertins der wet van Poperinghe ende de zelve zusters by mijn heeren van de raede in
Vlaenderen gemaect –
byden welcken blyct dat de zelve zuster nyet meer dan vij – 7 - zijn moghen,
ten waere bij consente van min voornoemde heere de prelaet ofte zijn stedehouder de proost
van Poperinghe,
so est dat de zelve wet ende raeden – indient mijn heere van Ste. Bertens voorseyt ghelieft –
den zelven zusters **noch twee te laeten** boven vande taux tzelve wel accorderende –
ghesien dat gheen prejudicie en draeght noch en es jeghens tvoornoemde appointment.
Actum den xxxide in de hoymaent xvc xliij

Es voort gheconsenteert ende gheaccordeert byde zelve
wet ende raden op de requeste van de zusterkens in
gasthuus omme te hebben noch twee zusterkens
boven doude taux, dat ghesien ende vudghemerct
t'appointen wylen tusschen mijn heere den prelaet
van Ste. Bertins der wet van Poperinghe ende de
zelve zusters by mijn heeren van de raede in
Vlaenderen gemaect – byden welcken blyct dat
de zelve zuster nyet meer dan vij – 7 - zijn
moghen, ten waere bij consente van min
voornoemde heere de prelaet ofte zijn stedehouder
de proost van Poperinghe, so est dat de zelve
wet ende raeden – indient mijn heere van Ste.
Bertens voorseyt ghelieft – den zelven zusters
noch twee te laeten boven vande taux tzelve
wel accorderende – ghesien dat gheen prejudicie
en draeght noch en es jeghens tvoornoemde
appointment. Actum den xxxide in de hoymaent
xvc xliij

Es ooc gheaccordeert dat men **ghewichte** omme slapers zal doen maken van cooper dat doeneelick waerre

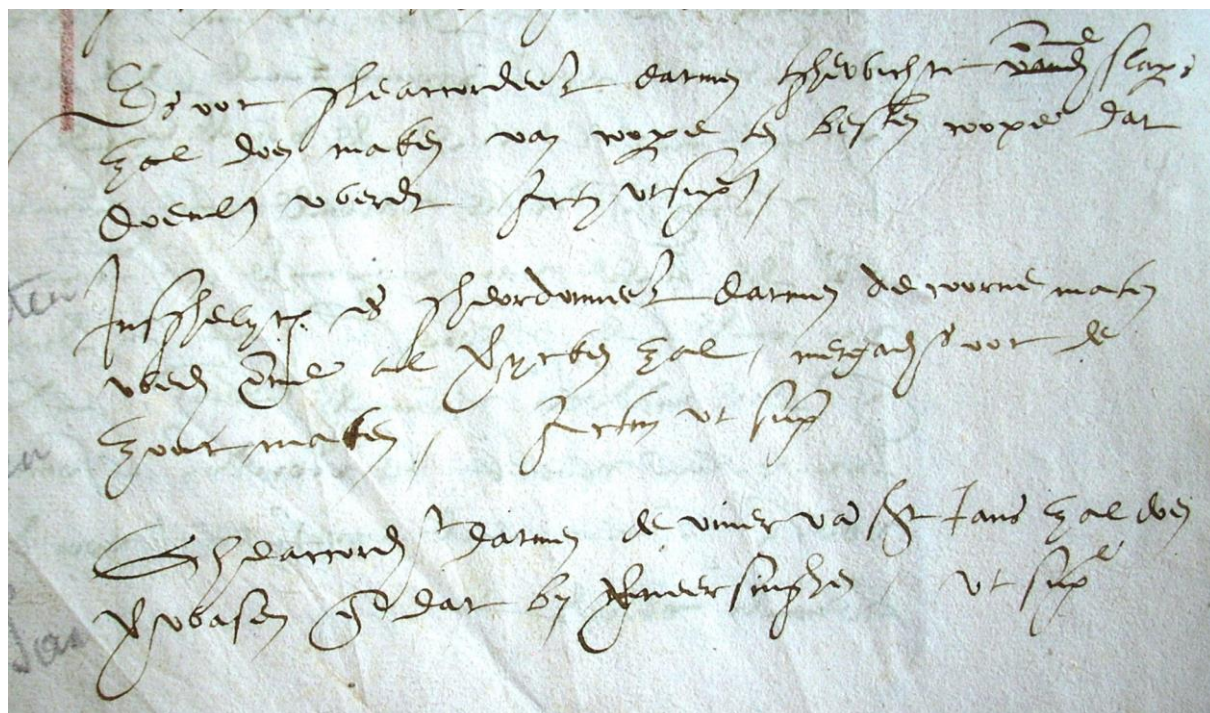
Actum ut supra

Insghelicx es gheordonneert datt men de **coornmaten** welke diene al verycken zal, metgaders ooc de zoutmaten

Actum ut supra

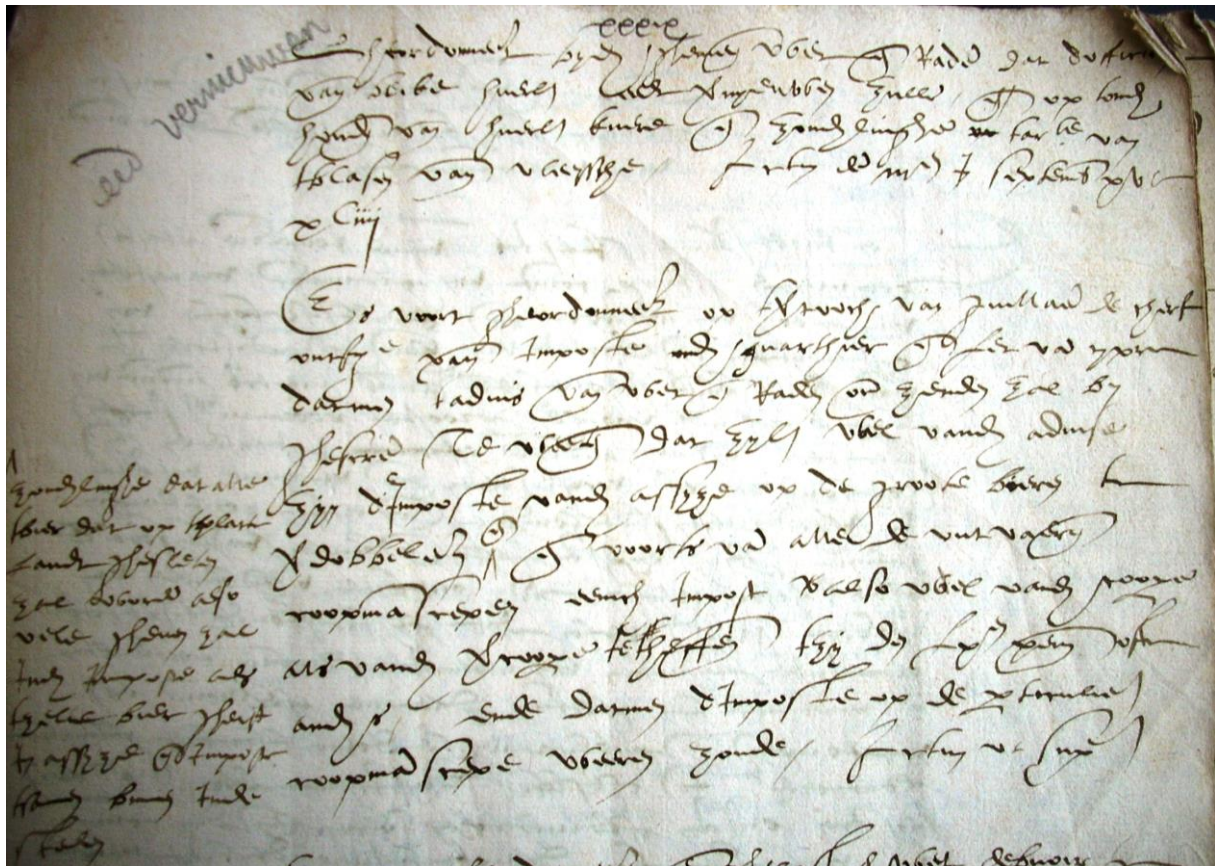
Gheaccordeert dat men **de viver van Ste. Jans** zal doen verwasen ende dat by vermeersinghen³

Actum ut supra

Es ooc gheaccordeert dat men ghewichte omme slapers zal doen maken van cooper dat doeneelick waerre
Actum ut supra
Insghelicx es gheordonneert datt men de coornmaten welke diene al verycken zal, metgaders ooc de zoutmaten
Actum ut supra
Gheaccordeert dat men de viver van Ste. Jans zal doen verwasen ende dat by vermeersinghen³
Actum ut supra

³ Vermeersen = verhogen

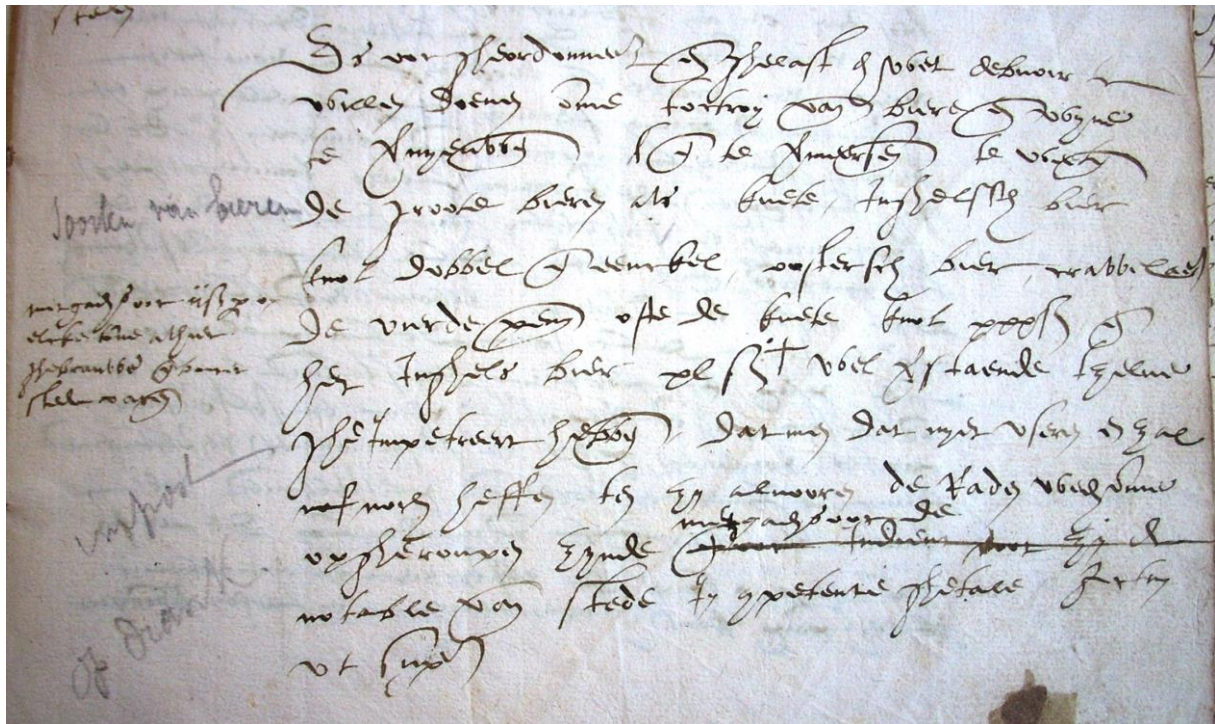
Gheordonneert byden ghemeene wet ende raden dat **dofficieren van de biere** huerlieden eedt vernyeuwen zullen op tonderhouden van huerlieden kuere ende zonderlinghe op de sacke van 't blasen van 't vleesch⁴

Actum den ijde in september xvc xliiij

Bijkomende taksen

Ende voort gheordonneert op 't vertoogh van **Guillard de Cherf**, ontfangen van de imposte vanden quartier ende stede van Yper dat men tadvis van de wet ende raeden omme zenden zal by gheschifte - te weten dat zylieden wel van de advise zijn dimposte van **de assyse op de groote bieren te verdobbelen** ende – zonderlinghe dat tbier dat op 't platte landt ghestelt zal worden, also vele gheven zal inde imposte als 't zelve bier gheeft in assisse ende impost tsammen binnen inde stede – ende voorts van alle de vutvaerten –ende coopmanschepen eenich impost also wel vander cooper als van den vercooper te heffen, tzy den lx de – 40 - penninck ofte anders ende dat men d'imposte op de particuliere coopmanscepe waeren zoude
Actum ut supra

⁴ Blazen van vlees = vlees dat al wat ouder is, nieuw leven inblazen

Es ooc gheordonneert ende ghelast de wet debvoir⁵ te willen doen omme toctroy van de biere ende wyn te vernyeuwen ende te vermeersen,
 te weten de groote bieren als **kuete, inghelsche bier, knol, dobbel ende enckel oostersch bier, crabbelaere** - de vierden penninck
 ofte de kuete, knol xxx schele ende het inghels bier xl schelle wel verstaende tgene gheimpetreert hebbende dat men dat neyt useren en zal noch heffen ten zy altooren de raden opgheroupen zynde metgaeders ooc de notable vande stede in pretense ghetale
 actum ut supra
 in de marge
 metgaeders ooc ij schelle parisis op elcke tonne alhier ghebrouwe daerboven de stede accysen

18 september 1544 - De vrede van Crepy

Keizer Karel had ondertussen **Soisson** ingenomen en daar begonnen dan ook de vredesonderhandelingen.

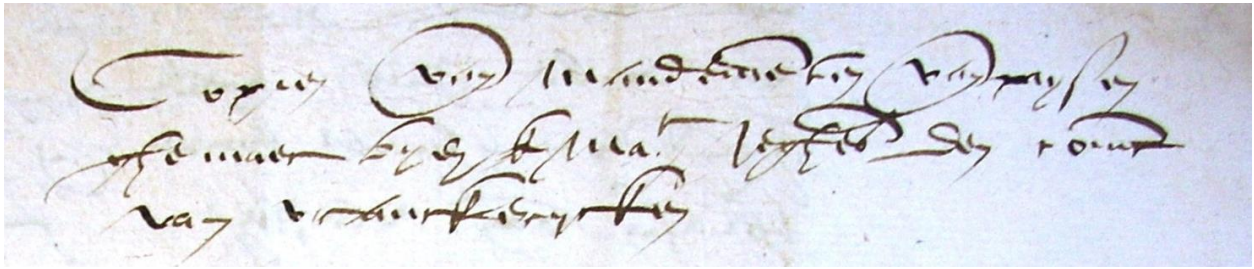
Op 18 september 1544 kwam men tot de '**vrede van Crepy**' – een vrede tussen Frans I en Karel V – zonder het akkoord echter van Henry VIII van Engeland, en al zeker niet met het akkoord met Suleiman en zijn muzelmannen.

Frans I zou zich nu keren tegen Suleiman en Karel V beloofde om Frankrijk niet meer aan te vallen en de strijd met de Ottomanen op te voeren. Het koninkrijk Frankrijk erkende hierin de onafhankelijkheid van Vlaanderen, Artesië en Italië.

Op de 30ste september 1544 werd de **vrede van Soissons** uitgeroepen te Sint-Omaar.

Ook te Poperinge werd deze 'vrede' van kortbij gevolgd. Het 'mandement van paysen' werd zelfs in de register van de resoluties ingeschreven. - Folio 39 verso.

⁵ Debvoir = plicht

Copie van de mandementen van paisen ghemaect byden keyserlicke majesteit jehens den coninc van Vranckerycken

Kaerle, sheeren skeysers van den Romeynen, altyts vermeerder srycx, coninc van Germanie, van Castillen, van Leon, van Arragon, zynde, aertshertoghen van Oostenrycken, zynde grave van Vlaenderen, ...

Alle ballius, schoutheeten, amans, meyers, mannen van leenen, burchmeesters, voochden, proosten, poortmeesters, schepenen, keurheers ende alle andere justicieren ende wethouders, ooc voorseyde heerenende van zyne vasallen in Vlaenderen, hueren stedehouderen ende elcken zonderlinghen, saluut,

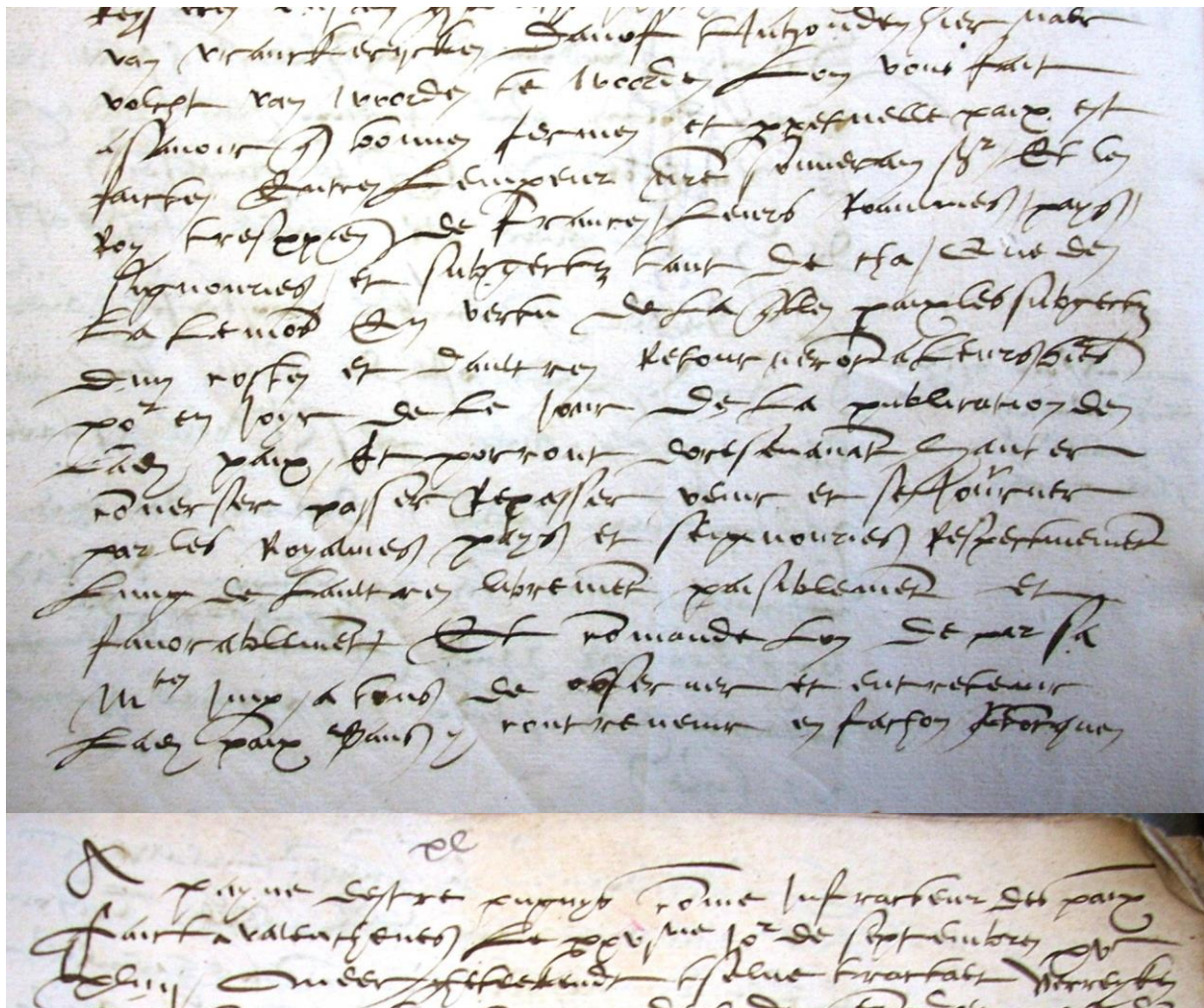
By expressen laste ende bevelen van keyzers Charles heeren weghe,
wy ontbieden u te bevelen van zynder majesteit weghe,
dat ghy ter stondt ende zonder vertreck
elc inde lyanten van uwer jurisdictien

condicht ende publiceert ten plecken daer men ghewonen es

Vutroupen ende publicatien te doene

tractaet ghemaect, gheaccordeert ende ghestatueert tusschen der majesteit vanden keyseren
Onsen gheduchtighen heeren ende den coninc van vranckerycken danof tinhouden hier naer
volcht van woorde te woorde.

En dan volgt er een korte tekst in het Frans – waarin men de 'vrede' afkondigt.

De vrede werd getekend: 25september xvc xliiij – 1544.

Meer gheteeckent tselve tractaet dat vercreghen es, tzelve tractaet onderhoudt ende doet onderhouden, procederende ende doen procederen jehens de delinquanten ende overtreders van dien

by de peynen ende mulcten⁶ daer inne begrepen, sonder faveur oft dissimulatie⁷;

Doen ooc elc binnen huerlieder district en limiten tghemeene volck admoneteren - tot goede devote brenghen - aelmoesene ende processien generael en andere dierghelicken duechdelicke gheweercken –

ten fyne dat duer de gracie van god van hemelrycken den zelven paix mach wesen tzyne gheheelder dienst totten glorien ende voorspoet vande subjecten van allen syden
Ghegheven te Ghendt onder den zeghelen van den camer van raden gheordonnert in vlaenderen –

hier up ghedruckt in voorme van declaratie –

die laetsten september anno xvc vier ende veertich

⁶ Mulcte = WNT: znw. vr.

↪ Van lat. *mulcta*, boete, en in dien zin in de vroegere taal gewoon.

⁷ Dissimulatie = WNT: 1. (Rechtst.) Onthouding van de uitvoering van de wet; het bij speciale omstandigheden, uitdrukkelijk, om bestwil, zich stilzwijgend niet houden aan de wet (door hooger geplaatsten, rechters e.d.).

Onder afteekening f. 160 v. 161 r. 162 v. 163 r. 164 v. 165 r. 166 v. 167 r. 168 v. 169 r. 170 v. 171 r. 172 v. 173 r. 174 v. 175 r. 176 v. 177 r. 178 v. 179 r. 180 v. 181 r. 182 v. 183 r. 184 v. 185 r. 186 v. 187 r. 188 v. 189 r. 190 v. 191 r. 192 v. 193 r. 194 v. 195 r. 196 v. 197 r. 198 v. 199 r. 200 v. 201 r. 202 v. 203 r. 204 v. 205 r. 206 v. 207 r. 208 v. 209 r. 210 v. 211 r. 212 v. 213 r. 214 v. 215 r. 216 v. 217 r. 218 v. 219 r. 220 v. 221 r. 222 v. 223 r. 224 v. 225 r. 226 v. 227 r. 228 v. 229 r. 230 v. 231 r. 232 v. 233 r. 234 v. 235 r. 236 v. 237 r. 238 v. 239 r. 240 v. 241 r. 242 v. 243 r. 244 v. 245 r. 246 v. 247 r. 248 v. 249 r. 250 v. 251 r. 252 v. 253 r. 254 v. 255 r. 256 v. 257 r. 258 v. 259 r. 260 v. 261 r. 262 v. 263 r. 264 v. 265 r. 266 v. 267 r. 268 v. 269 r. 270 v. 271 r. 272 v. 273 r. 274 v. 275 r. 276 v. 277 r. 278 v. 279 r. 280 v. 281 r. 282 v. 283 r. 284 v. 285 r. 286 v. 287 r. 288 v. 289 r. 290 v. 291 r. 292 v. 293 r. 294 v. 295 r. 296 v. 297 r. 298 v. 299 r. 300 v. 301 r. 302 v. 303 r. 304 v. 305 r. 306 v. 307 r. 308 v. 309 r. 310 v. 311 r. 312 v. 313 r. 314 v. 315 r. 316 v. 317 r. 318 v. 319 r. 320 v. 321 r. 322 v. 323 r. 324 v. 325 r. 326 v. 327 r. 328 v. 329 r. 330 v. 331 r. 332 v. 333 r. 334 v. 335 r. 336 v. 337 r. 338 v. 339 r. 340 v. 341 r. 342 v. 343 r. 344 v. 345 r. 346 v. 347 r. 348 v. 349 r. 350 v. 351 r. 352 v. 353 r. 354 v. 355 r. 356 v. 357 r. 358 v. 359 r. 360 v. 361 r. 362 v. 363 r. 364 v. 365 r. 366 v. 367 r. 368 v. 369 r. 370 v. 371 r. 372 v. 373 r. 374 v. 375 r. 376 v. 377 r. 378 v. 379 r. 380 v. 381 r. 382 v. 383 r. 384 v. 385 r. 386 v. 387 r. 388 v. 389 r. 390 v. 391 r. 392 v. 393 r. 394 v. 395 r. 396 v. 397 r. 398 v. 399 r. 400 v. 401 r. 402 v. 403 r. 404 v. 405 r. 406 v. 407 r. 408 v. 409 r. 410 v. 411 r. 412 v. 413 r. 414 v. 415 r. 416 v. 417 r. 418 v. 419 r. 420 v. 421 r. 422 v. 423 r. 424 v. 425 r. 426 v. 427 r. 428 v. 429 r. 430 v. 431 r. 432 v. 433 r. 434 v. 435 r. 436 v. 437 r. 438 v. 439 r. 440 v. 441 r. 442 v. 443 r. 444 v. 445 r. 446 v. 447 r. 448 v. 449 r. 450 v. 451 r. 452 v. 453 r. 454 v. 455 r. 456 v. 457 r. 458 v. 459 r. 460 v. 461 r. 462 v. 463 r. 464 v. 465 r. 466 v. 467 r. 468 v. 469 r. 470 v. 471 r. 472 v. 473 r. 474 v. 475 r. 476 v. 477 r. 478 v. 479 r. 480 v. 481 r. 482 v. 483 r. 484 v. 485 r. 486 v. 487 r. 488 v. 489 r. 490 v. 491 r. 492 v. 493 r. 494 v. 495 r. 496 v. 497 r. 498 v. 499 r. 500 v. 501 r. 502 v. 503 r. 504 v. 505 r. 506 v. 507 r. 508 v. 509 r. 510 v. 511 r. 512 v. 513 r. 514 v. 515 r. 516 v. 517 r. 518 v. 519 r. 520 v. 521 r. 522 v. 523 r. 524 v. 525 r. 526 v. 527 r. 528 v. 529 r. 530 v. 531 r. 532 v. 533 r. 534 v. 535 r. 536 v. 537 r. 538 v. 539 r. 540 v. 541 r. 542 v. 543 r. 544 v. 545 r. 546 v. 547 r. 548 v. 549 r. 550 v. 551 r. 552 v. 553 r. 554 v. 555 r. 556 v. 557 r. 558 v. 559 r. 560 v. 561 r. 562 v. 563 r. 564 v. 565 r. 566 v. 567 r. 568 v. 569 r. 570 v. 571 r. 572 v. 573 r. 574 v. 575 r. 576 v. 577 r. 578 v. 579 r. 580 v. 581 r. 582 v. 583 r. 584 v. 585 r. 586 v. 587 r. 588 v. 589 r. 590 v. 591 r. 592 v. 593 r. 594 v. 595 r. 596 v. 597 r. 598 v. 599 r. 600 v. 601 r. 602 v. 603 r. 604 v. 605 r. 606 v. 607 r. 608 v. 609 r. 610 v. 611 r. 612 v. 613 r. 614 v. 615 r. 616 v. 617 r. 618 v. 619 r. 620 v. 621 r. 622 v. 623 r. 624 v. 625 r. 626 v. 627 r. 628 v. 629 r. 630 v. 631 r. 632 v. 633 r. 634 v. 635 r. 636 v. 637 r. 638 v. 639 r. 640 v. 641 r. 642 v. 643 r. 644 v. 645 r. 646 v. 647 r. 648 v. 649 r. 650 v. 651 r. 652 v. 653 r. 654 v. 655 r. 656 v. 657 r. 658 v. 659 r. 660 v. 661 r. 662 v. 663 r. 664 v. 665 r. 666 v. 667 r. 668 v. 669 r. 670 v. 671 r. 672 v. 673 r. 674 v. 675 r. 676 v. 677 r. 678 v. 679 r. 680 v. 681 r. 682 v. 683 r. 684 v. 685 r. 686 v. 687 r. 688 v. 689 r. 690 v. 691 r. 692 v. 693 r. 694 v. 695 r. 696 v. 697 r. 698 v. 699 r. 700 v. 701 r. 702 v. 703 r. 704 v. 705 r. 706 v. 707 r. 708 v. 709 r. 710 v. 711 r. 712 v. 713 r. 714 v. 715 r. 716 v. 717 r. 718 v. 719 r. 720 v. 721 r. 722 v. 723 r. 724 v. 725 r. 726 v. 727 r. 728 v. 729 r. 730 v. 731 r. 732 v. 733 r. 734 v. 735 r. 736 v. 737 r. 738 v. 739 r. 740 v. 741 r. 742 v. 743 r. 744 v. 745 r. 746 v. 747 r. 748 v. 749 r. 750 v. 751 r. 752 v. 753 r. 754 v. 755 r. 756 v. 757 r. 758 v. 759 r. 760 v. 761 r. 762 v. 763 r. 764 v. 765 r. 766 v. 767 r. 768 v. 769 r. 770 v. 771 r. 772 v. 773 r. 774 v. 775 r. 776 v. 777 r. 778 v. 779 r. 780 v. 781 r. 782 v. 783 r. 784 v. 785 r. 786 v. 787 r. 788 v. 789 r. 790 v. 791 r. 792 v. 793 r. 794 v. 795 r. 796 v. 797 r. 798 v. 799 r. 800 v. 801 r. 802 v. 803 r. 804 v. 805 r. 806 v. 807 r. 808 v. 809 r. 810 v. 811 r. 812 v. 813 r. 814 v. 815 r. 816 v. 817 r. 818 v. 819 r. 820 v. 821 r. 822 v. 823 r. 824 v. 825 r. 826 v. 827 r. 828 v. 829 r. 830 v. 831 r. 832 v. 833 r. 834 v. 835 r. 836 v. 837 r. 838 v. 839 r. 840 v

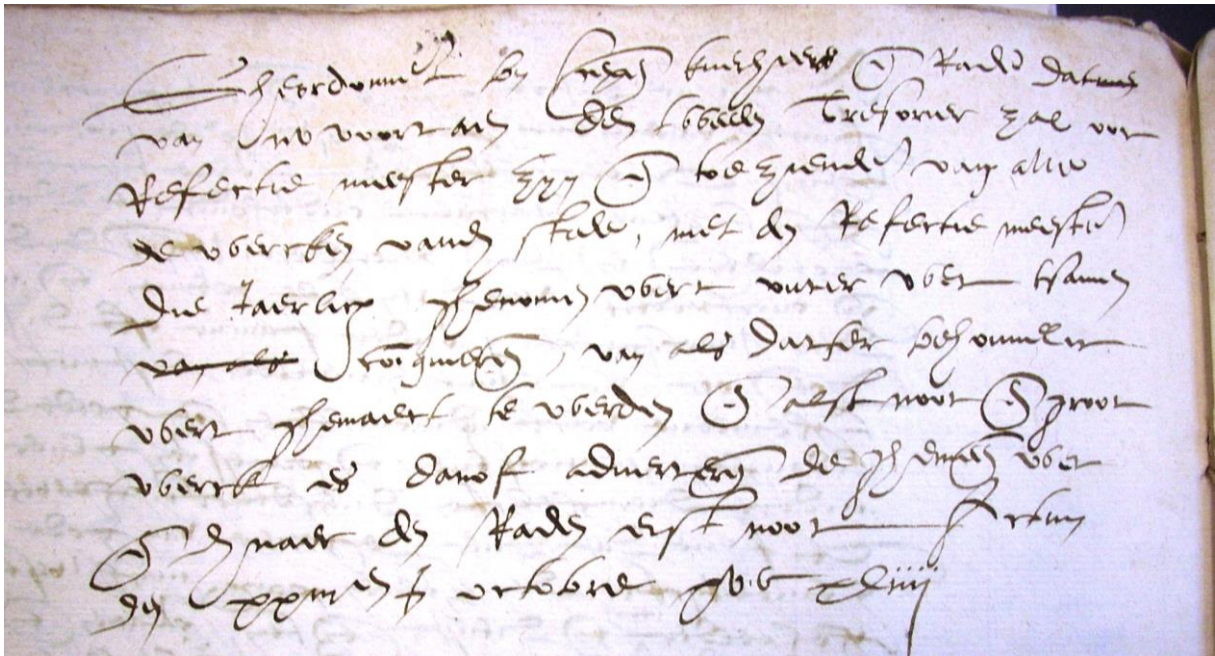
[illegible]

Gheordonneert byden ghemeene wet ende raden vander stede van Poperinghe dat ter causen ende blyschepen van den paysen tusschen den keyzerlijke majesteit ende den coninc van vranckerycken volghende tinhouden van de placcate daermen den ghemeenen aermen deelen zal in aelmoesene xxxij – 32 - spynt taerrewe Actum den viden october xvc xliiij

6 oktober 1544 - Legerpaarden – SAP 467 – Resoluties

En zoals voorzien in het besluit

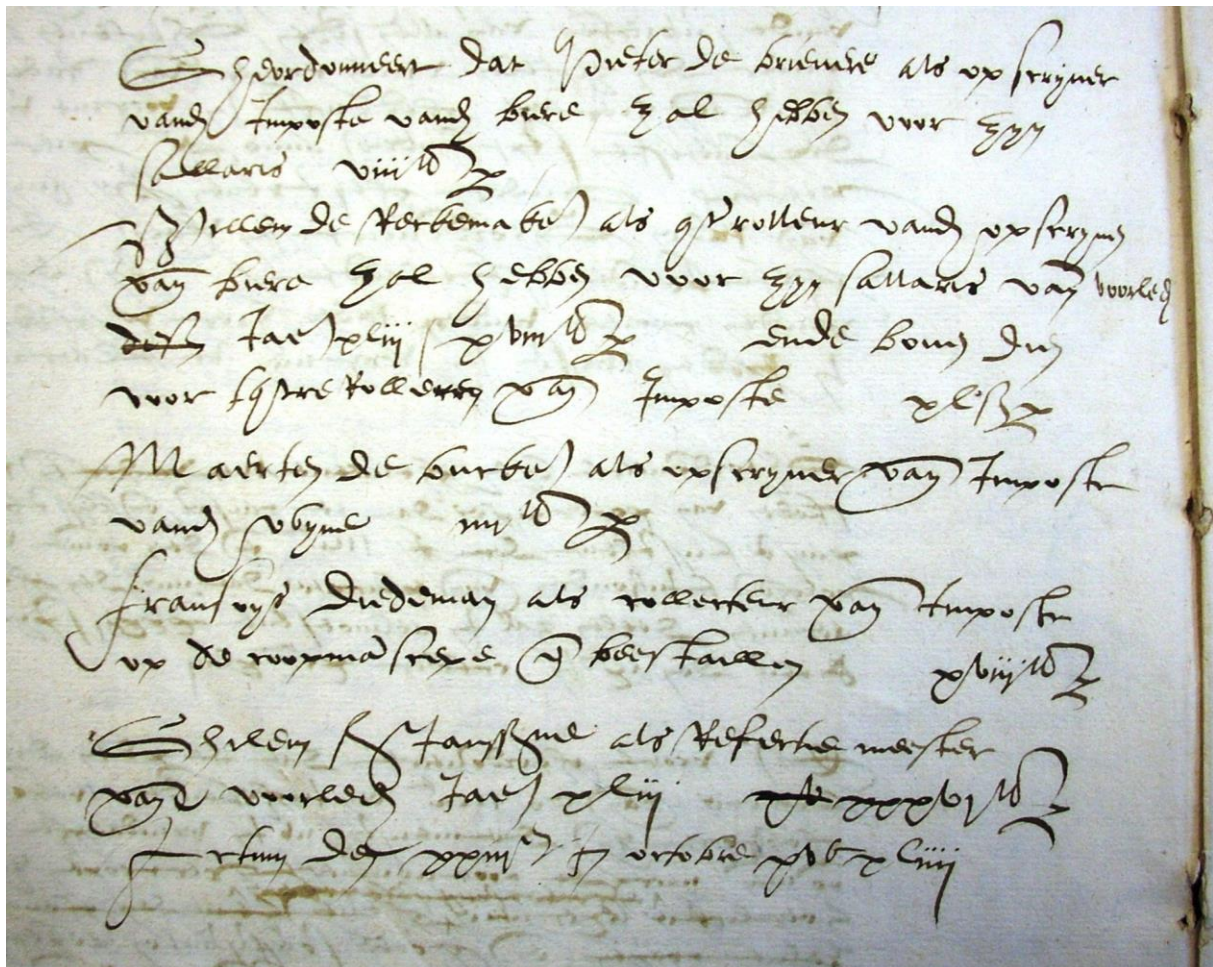
Ende voort gheordonneert dat de peerden dien vutten leghere van zyne majesteit van inghelandt weeromme ghebrocht zyn dat nieusen nu in vruidaeghe eerst commende naer de coornemaerct vercoopen zal up heerlicken executien ende goeden souffisanten zekeren ten betalen den heelft te paesschen eerstcommende om dander helft tsint jansmessen daer naer Actum ut supra

Gheordonnert by scepenen, kuerheers ende raden dat men van nu voortaan den tweeden tesorier zal ooc refectie meester zyn ende toeziender van alle de wercken vande stede, met den refectiemeester die jaerlicx ghenomen wert vutter wet tsamen toegaende, van als datser behouvelick werd ghemaect te werden ende alst noot ende groot werck es, danof adverteren de ghemeene weet ende daernaer de raden est noot Actum den xxiiij in october xvc xliiij

Gheordonneert dat Pieter de Briewere als opschryver vanden imposte van den biere zal hebben voor zyn sallaris viiij pond parisis
Willem de reckemaerker als controleur vanden opschryver van de biere zal hebben voor zyn sallaris van de voorleden jare xliij xviiiij pond parisis ende boven dien voor tcontroleuren vande imposte xl schele parisis
Maerten de buckere als opschryver van de imposte van de wyne iiiij pond parisis
Francoys diedeman als colecteur van de imposte op de coopmanscepe ende bestaillen xviiiij pond parisis

Ghilein Janssyne als refectiemeester vande voorleden jare xliij xxxvi pond parisis
Actum de xxiiij in octobre xvc xliij

Geordonneert dat Vinter de brude als oprijmer
vande fuposte vande brude zal gheschij voor een
Receit viii d
Vinter de vortemate als oprijmer vande oprijmer
vande brude zal gheschij voor een salaris van vortemate
dix farsen xvi d Ende bouy den
voor fuposte vande fuposte xli d
Me ardey de brude als oprijmer vande fuposte
vande vortemate m d
fransys Indemay als vortemate vande fuposte
vande vortemate xvi d
Gheleij fuposte als vortemate meester
vande vortemate farsen xli d
farsen de vortemate vortemate xli d

Het beleg van Boonen

De oorlog in Europa dijt verder uit.

Op **14 oktober 1544** veroveren de Engelsen, onder leiding van koning Hendrik VIII, de kuststad Boulogne (of 'Boonen'), '...soo dat –volgens **Van Meerbeeck** – de Franchoisen die alom bevochten wierden, soo in Piemont, Champagne als Bouloigne hebben alle middelen gesocht om peys met den keyser te maecken, die alreede Champagne ende het landschap van Picardien doorloopen ende door reden hadde. Ende den coninck Franciscus sondt aen de keyser den hertoghe van Orleans, den connestable van Vranckrijck ende Antonis Hertoghe van Vendosme, welcken peys ten lesten ghesloten wierdt tusschen beyde dese princen- dit is al geschiedt in september **anno 1544** met groote welbehaghen van een ieghelijck ondersaet.' Frans I is even van Keizer Karel verlost en kan

Eijn troepen inzetten om Boulogne te ontzetten. Hij speelt het sluw, want ter zelver tijd stuurt hij nog een expeditieleger naar Schotland, om de rebellen daar te helpen in hún strijd tegen de Engelsen.

Van Meerbeeck:

'In het zelve jaer, den paus Paulus den derden, siende het christenrijck ontsteken met oorloghen ende tweedrachten, oock met afscheydinghe ende ketterijen, heeft door advys vande consistorie van Romen, bullen uytghegheven tot een versaminghe van een ghemeyn

concilie vander heylicher kercken inde stadt van Trenten, eene sake seer profijtelijck ende noodtelijc in die tijden, om het voorstel van de Duydschen inde materie vandereliege te beletten ende den Engelschen coninck mede, die oock om dieswille dat hem sijne begeerte van sijne echtscheydinghe niet toeghelaten en wierdt, oock hem ghescheyden hadde ende afgevallen was vande heyliche kercke. Waerom dat hij van de paus wierdt inden ban ghedaen, afghesneden van het lichaem ende heyliche kercke.

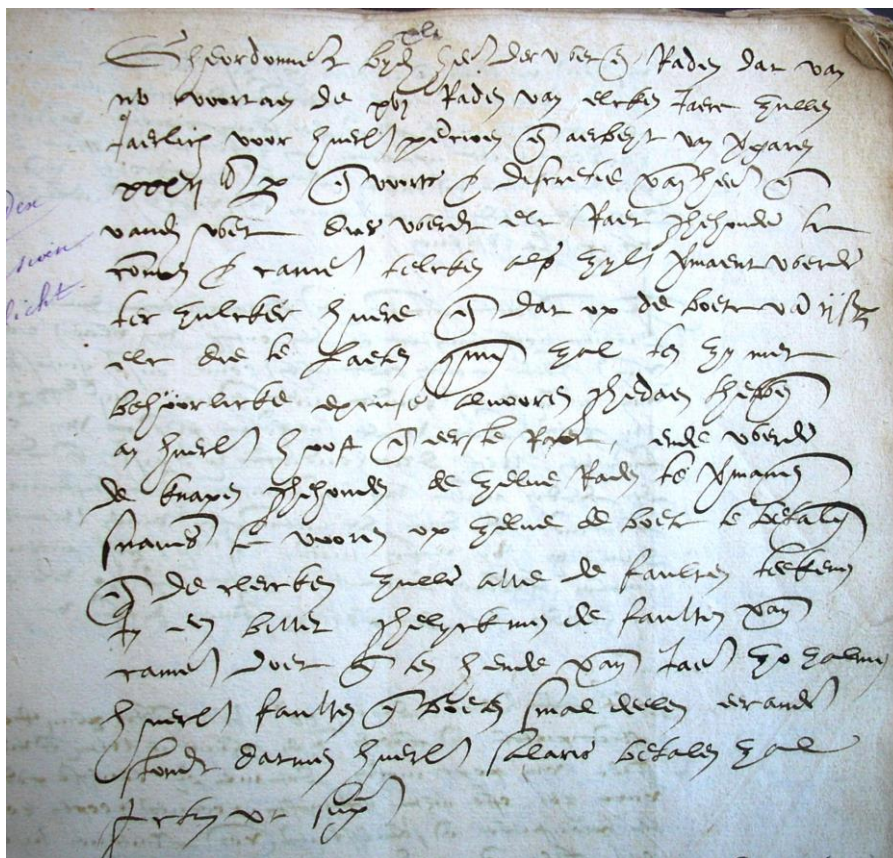

Hy hadde de stadt van Monstreul beleghert ende inghenomen ende verbrandt het stedeken ende clooster van Sinte Riquier, met noch meer schaden die hy in Vranckerijck op dese sijde dede.'

*De Franse vloot blokkeert de haven van Boulogne zodat de Engelsen zich niet meer kunnen bevoorraden. Om zijn troepen zonder al te veel bloedverlies terug te kunnen trekken, sluit **Hendrik VIII** een vredesverdrag met **Frans I**. Voor een een afkooptom van 25.000 Kronen te betalen over een termijn van 8 jaar, mogen de Engelsen zo lang in de stad blijven.*

'De peys wierdt alomme uyt gheroepen ende gheviert', al wist iedere waarnemer dat deze vrede geen lang leven was beschoren.

23 oktober 1544 – De 'gemeenteraad' - Resoluties A

Gheordonneert by de heeren der wet ende raden dat van nu voortan de xvi – 16 – raden van elcken jaere zullen jaerlicx voor huerlieden pensioen ende arbeyt van vergaren xxxij – 32 – pond parisis ende voorts ter discretie van de heere ende van de wet –

Dus werdt elc raet ghehouden te commen inde camer telcken als zylieden vermaent werden tot zulcker huere ende dat op de boete van ij schele parisis elc die te laten quiten

zal tenzij met behoorelicke excusie te vooren ghedaen hebbende an huerlieden hoofd ende eerste raet,
 ende werd de knapen ghehouden de zelve raet te vermaenen snavens te vooren op zelve de boete te betaelen
 ende de clercken zullen alle de faulten teekenen in een billet ghelyck men de faulten van de camer doet ende ten hemlieden van jaere zo zal men huerlieden faulten ende boete smaldeelen
 eer ander stonde dat men huerlieden salaris betalen zal
 Actum ut supra

1544 - Pierken Declerck wordt geplaatst te lande – Resoluties A – SAP 367

Gheordonneert by de ghemeene wet ende raden
 dat men **Pierken De clerck**
 nog een jaer houden zal ten costen vanden stede, vande dissche ende van de ghashuuse
 ende dat de dissche ende ghashuusmeesters zullen diligateren
 omme den zelve te bestelden te lande waert
 met een man van eeren
 daer hy wel zoude moghen wesen ende dat wy doen willen
 Actum den xde in november xvc sliij tich

Gheordonneert by de ghemeene wet ende raden dat men Pierken De clerck nog een jaer houden zal ten costen vanden stede, vande dissche ende van de ghashuuse ende dat de dissche ende ghashuusmeesters zullen diligateren omme den zelve te bestelden te lande waert met een man van eeren daer hy wel zoude moghen wesen ende dat wy doen willen Actum den xde in november xvc sliij tich

Actum den xde in november xvc sliij tich

20 november 1544 – Aankoop granen om de prijs te drukken en voor de armen - Resoluties – SAP 367

Heden desen 20° in November 1544

So was geheconcipeert ende gheordonneert by de ghemeene wet ende raeden van de stede van Poperinghe,

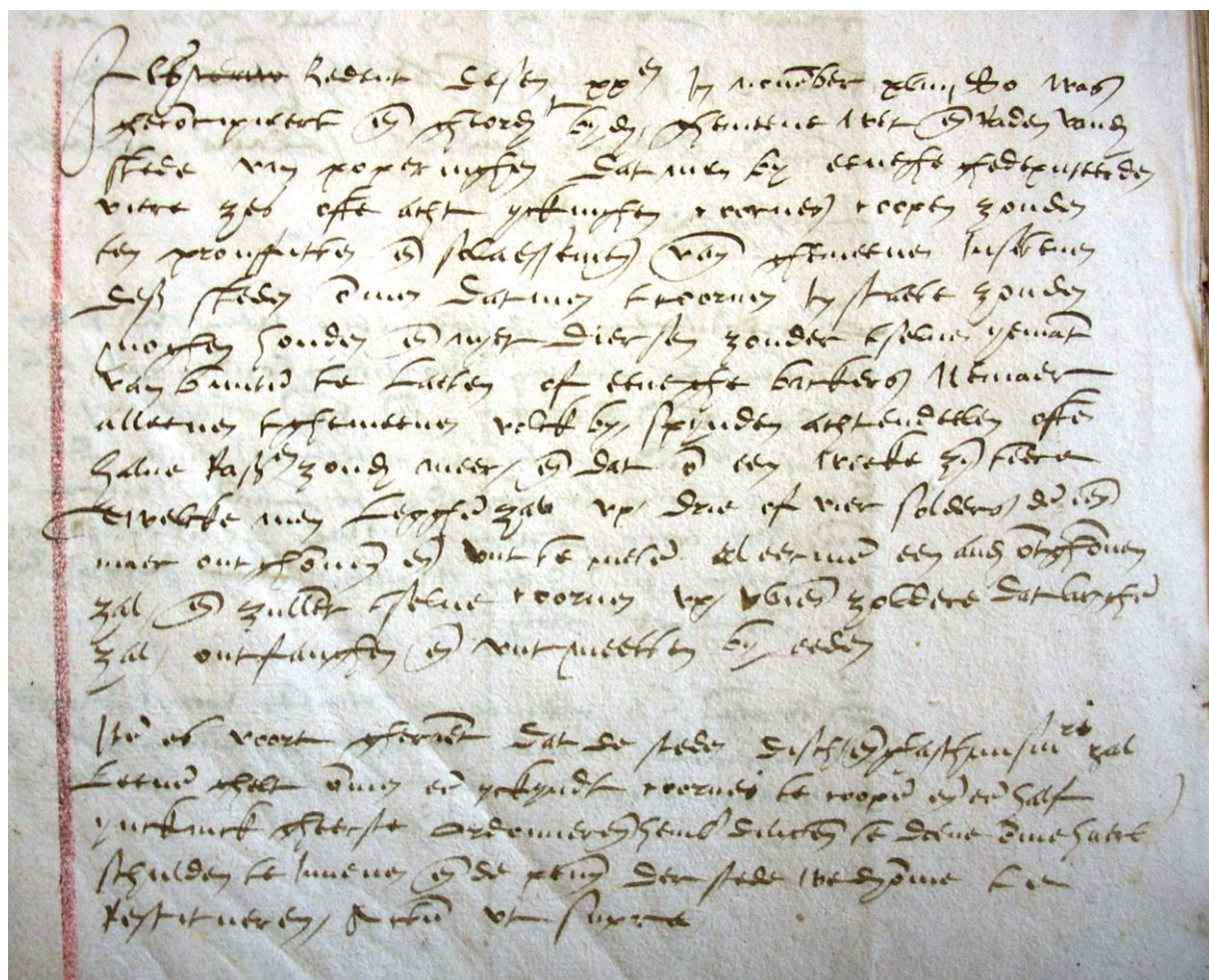
dat men by eenighe ghedeputeerde, 4, 6 ofte 7 yckinghen⁸ coornes coopen zoude ten proffyte ende solaesementen van de ghemeene insetene deser stede, omme dat men 't coome in staete zoude moghen houden ende nyet diersen,

zonder tselve yemant van buyten te laeten of eenighe backers, nemaer alleene 't gemeene volck, by spynden, achtendeelen ofte halve rasieren, zonder meer ende dat omme een weeke zyne teere, 't welcke men legghen zal up drie ofte vier solders, den eenen maer ontgonnende ende uyt te metene aler men een anderen ontgonnen zal, ende zullen 't zelve coorne up wier solder dat ligghen zal, ontfanghen ende uytmeten bye ede.

Item es voort gheraemt dat de stede **de disch – ende gasthuysmeesters** zal leenen gelt omme een yckynt coorne te coopen ende een half yckyndt gheerse.

Ordonneerende hemlieden diligentie te doene omme heurlieden schulden te inne ende de pennynghen der stede wederomme te restitueren.

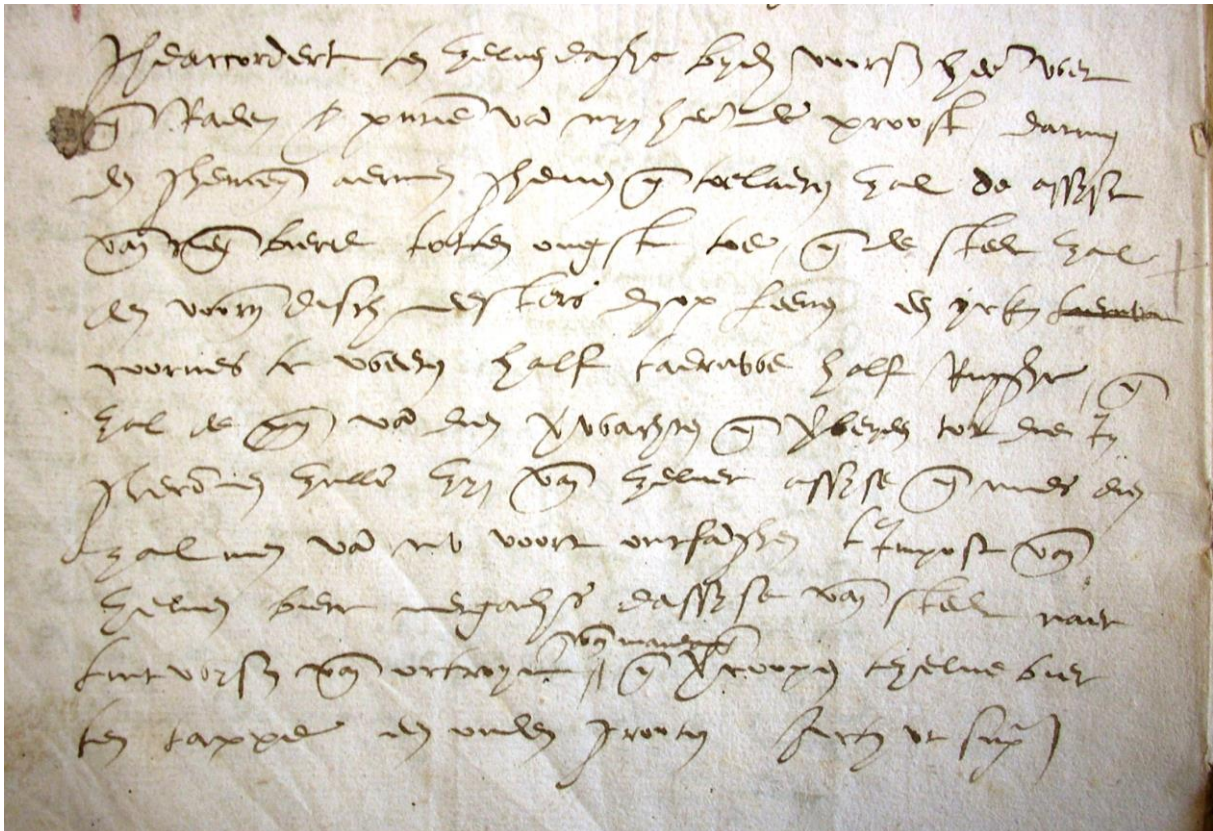
Actum ut supra

⁸ Ycking = geijkte hoeveelheid

20 november 1544 – De accijsen van de kleine bieren voor den aermen – Resoluties A

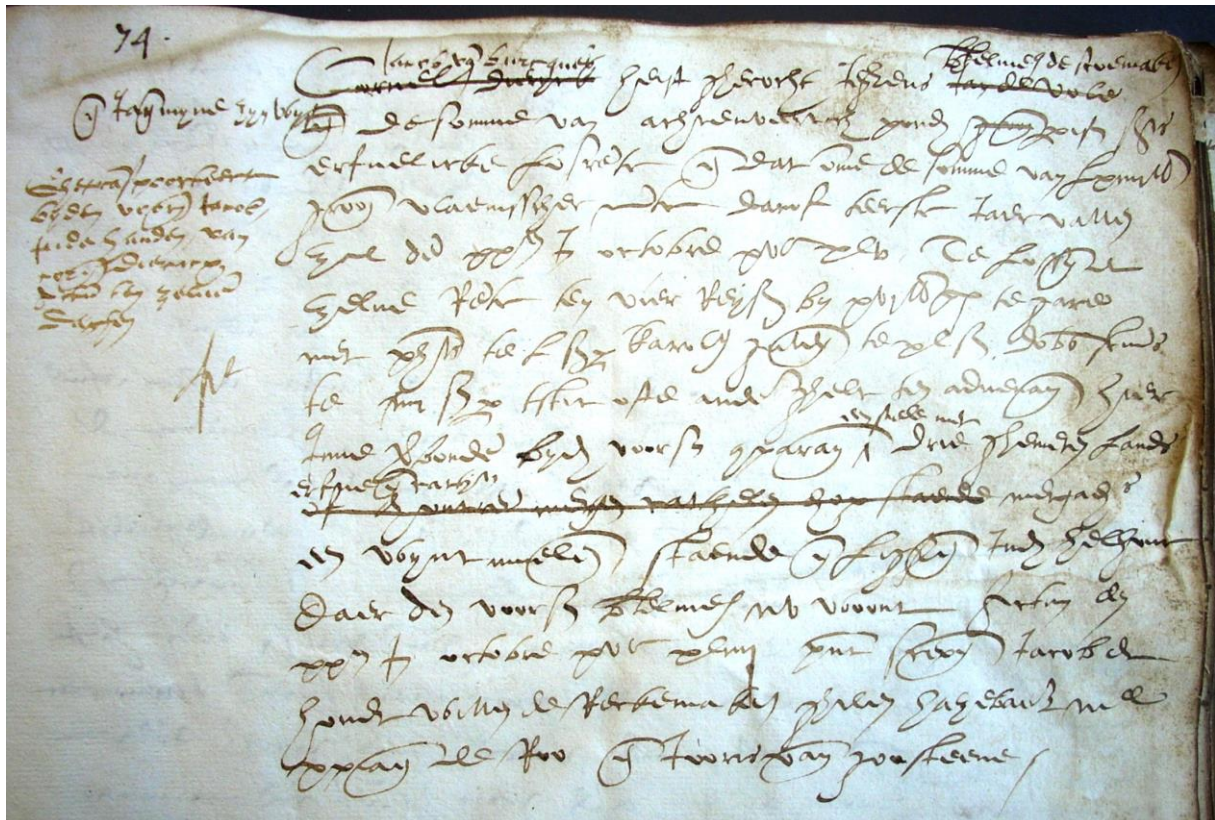
Gheaccordeert ten zelven daghe
byden voorseyde heer, wet ende raden
in presentie van mijn heere de proost
dat men den ghemeene aermen gheven ende toelaten zal
de assysen van de cleene biere tot dese oegst toe
ende de stede zal de dischmeesters daerof lenen eenen ycken coornes,
te wetene half tarwe, half rugghe,
en zal de penninghen van dien verwachten ende verbeyden tot die inghecommen zullen zijn van de
zelve assyse
ende met dese zal men van nu voort ontfanghen t'impost van de zelve biere
metgaders d'assise van de stede vant ...
Voorseyt vande octroye vande majesteyt
ende vercoopen tz-zelve bier ten tappe de ouden grooten
Actum ut surpa

20 oktober 1543 - Een windmolen in de Helhoek - Renten

Jacob van Burques heift ghecocht jehens **Alselmus de Scoemaeker** ende Jacqmyne zyn
wyf,
de somme van achtenveertich ponden grooten parisis sjaers erfvelicke losrente
ende dat omme de somme van lxij grooten vlaemsscher munte danof teerste jaere vallen zal
de xxde in octobre xvc xlv – 20 oktober 1545
te lossen de zelve rente ten vier reysen by xvj – 16 - pond grooten te jaere

met philips gulden te l schele parisis - carolus gulden te xl schele - dobbel stuver te iiij
schele parisis tstit ofte ander ghelt ten advenante
hierinne verbonden byden voornoemde comparant
een stede met drie ghemeten lands erfvelick cathelen
metgaders **een wyntmeulen** staende ende liggheende **inden Helhouck**
daer de voorseide Alselmus nu woont
actum den xxde in octobre xvc xliij present scepenen **Jacob de Hondt, Willem de
Reckemaker, Ghilein Hazebaert, meester Chrispiaen Deroo ende Jooris van de
Goosteene**

24 november 1544 – Biljet voor de wijn - Resoluties – SAP 367

Gheraemt byden ghemeene wet voer den tweeden tresorier ofte de gheenen die de wyn op
schryven zal,
dat hij van nu voortan gheen billetten gheven en zal ten zy alvooren de sticken ghesien
hebbende ter presentie van **Pieter Gous** die hen de gauge vanden sticken declareren ende te
kennen gheven zal,
ende daer naer bilet gheven,
verbiedende alle dander wynwerckers gheen wyn te wercken tenzy alvooren hiertoe hebbende
billet als boven
Actum den xxiiij in november xvc xliij

Dood van de abt en heer van Poperinge

De abt van Sint-Bertin, **Engelbert d'Espagne** overleed op **de 28ste november 1544** na een korte ziekte. Hij werd 's anderendaags reeds begraven.

In het werk 'Contemporaries of Erasmus: A Biographical Register of the ...', Volumes 1-3' geredigeerd door Peter G. Bietenholz en Thomas Brian, schrijven deze dat Engelbert d'Espagne eigenlijk Engelbert van Spangen heette en afkomstig was uit Breda. Op de 10de december 1499 was hij in het klooster van Sint Bertin te Sint Omaars ingetreden, waar zijn oom Antoon van Bergen, abt was. Op 2 oktober 1511 werd hij 'coadjutor' of vervanger van de abt benoemd, als deze niet aanwezig was. In die functie nam hij vanaf 1514 heel wat administratieve taken over van zijn oom. Het is dan ook niet te verbazen dat hij op 12 januari 1532 zijn oom opvolgde als abt van het klooster van Sint Bertin. In 1538 gaf hij, ondanks

de financieel penibele situatie van de abdij, onderdak aan de uit Engeland gevluchte monniken. Ondanks de financiële problemen slaagde hij er toch in om het abthuis van het klooster te laten herstellen.

Zijn zuster was de moeder van Gerard d'Haméricourt, die zijn opvolger als abt werd. Het bleef dus om zo te zeggen, in de familie.